

Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Suchedniów

Załącznik 2. Zasoby wodne i przyrodnicze

Warszawa 2026

Fundusze Europejskie
dla Świętokrzyskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

SPIS TREŚCI

1. Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP)	3
2. Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)	5
3. Zagospodarowanie terenu zlewni JCWP	7
4. Działania wynikające z Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych	9
5. Formy Ochrony Przyrody	24
6. Spis tabel	66
7. Spis rysunków	66

1. Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP)

Suchedniów leży w granicach jednej zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych (Rysunek 1):

- rzeki Kamienna do Żarnówki PLRW20000323435.

Teren zlewni rzeki Kamienna do Żarnówki położony jest w Dorzeczu Wisły i Regionie Wodnym Środkowej Wisły. Wyżej wskazany Region Wodny podlega pod Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie. Powyższa rzeka podlega pod Zarząd Zlewni w Radomiu, nadzór wodny w Skarżysku-Kamiennej.

Według karty charakterystyki JCWP, zlewnia charakteryzuje się ogólnym stanem złym i umiarkowanym stanem ekologicznym, natomiast brak informacji dotyczących stanu chemicznego. Ciek jest zagrożony nieosiągnięciem celu środowiskowego.

Głównymi zagrożeniami dla jakości wody są:

- zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych;
- spływ do wód powierzchniowych substancji wykorzystywanych w rolnictwie (np. azotanów i fosforanów);
- regulacja koryt rzecznych i ograniczenie naturalnych siedlisk, poprzez nasiloną urbanizację.

Poniższa Tabela 1 podsumowuje stan wód na terenie zlewni JCWP, w których zlokalizowany jest Suchedniów.

Tabela 1 Stan wód na terenie zlewni JCWP, w których zlokalizowany jest Suchedniów (źródło: opracowanie własne, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>)

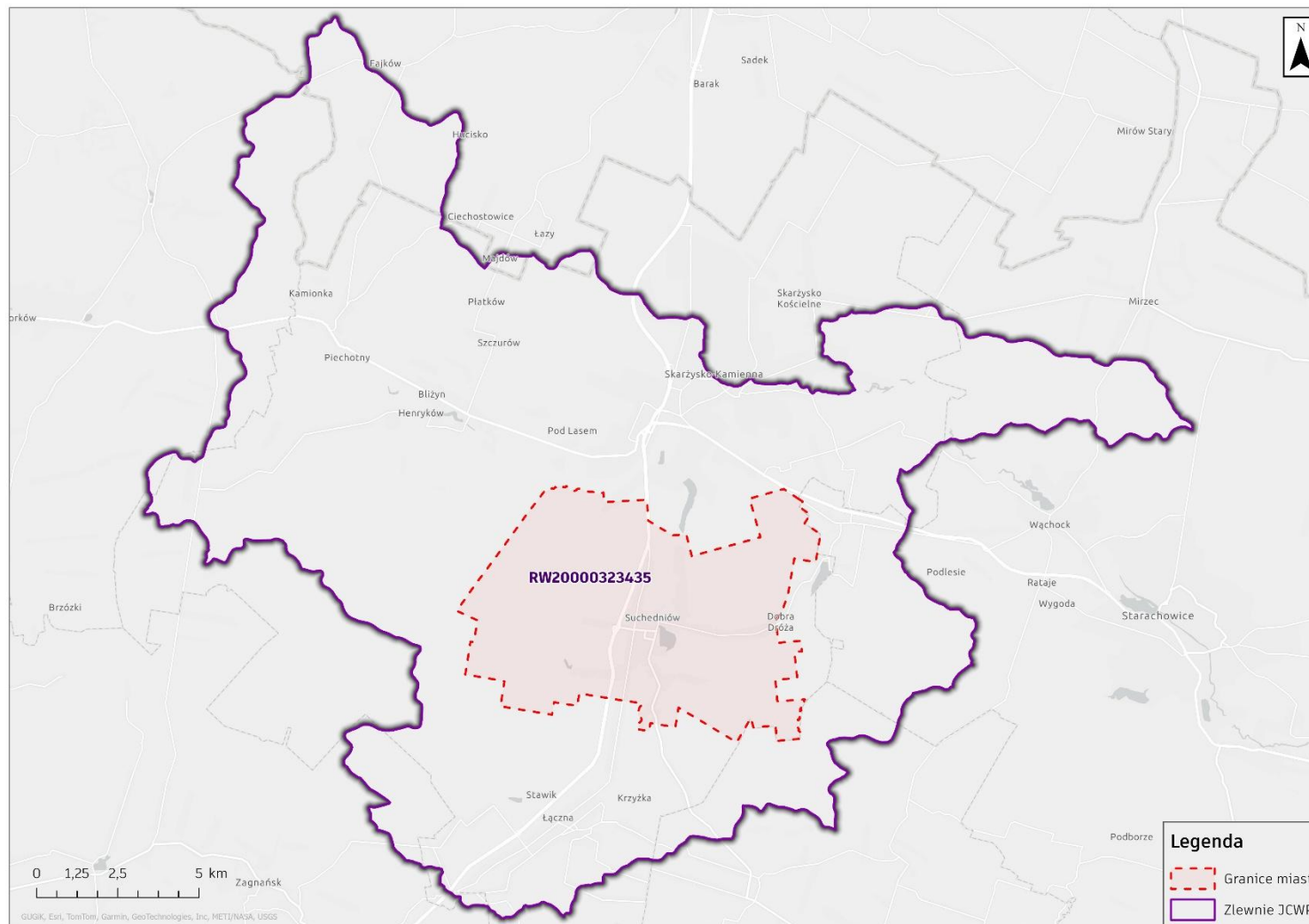
Kod i nazwa JCWP	Powierzchnia [km ²]*	Status	Stan/Potencjał			Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
			ogólny	ekologiczny	chemiczny	
Kamienna do Żarnówki RW20000323435	379.90	NAT	zły	umiarkowany	brak danych	zagrożona

Tabela 2 Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie JCWP Kamienna do Żarnówki PLRW20000323435 (źródło: opracowanie własne, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>)

Główne źródła	
Presja troficzna	nie dotyczy
Presja zasilająca	nie dotyczy
Presja z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Presja hydromorfologiczna	budowle piętrzące - rzeki główne
Presja chemiczna	nie dotyczy

Karty charakterystyki poszczególnych JCWP [1] przedstawiono w Załączniku 2a.

[1] <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Rysunek 1 Jedynolite Części Wód Powierzchniowych w granicach obszaru Miasta Suchedniów (źródło: opracowanie własne na podstawie PGW Wody Polskie z bazy IIaPGW)

2. Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)

Pod względem Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) obszar Miasta Suchedniów położony jest w granicy jednej jednostki (Rysunek 2):

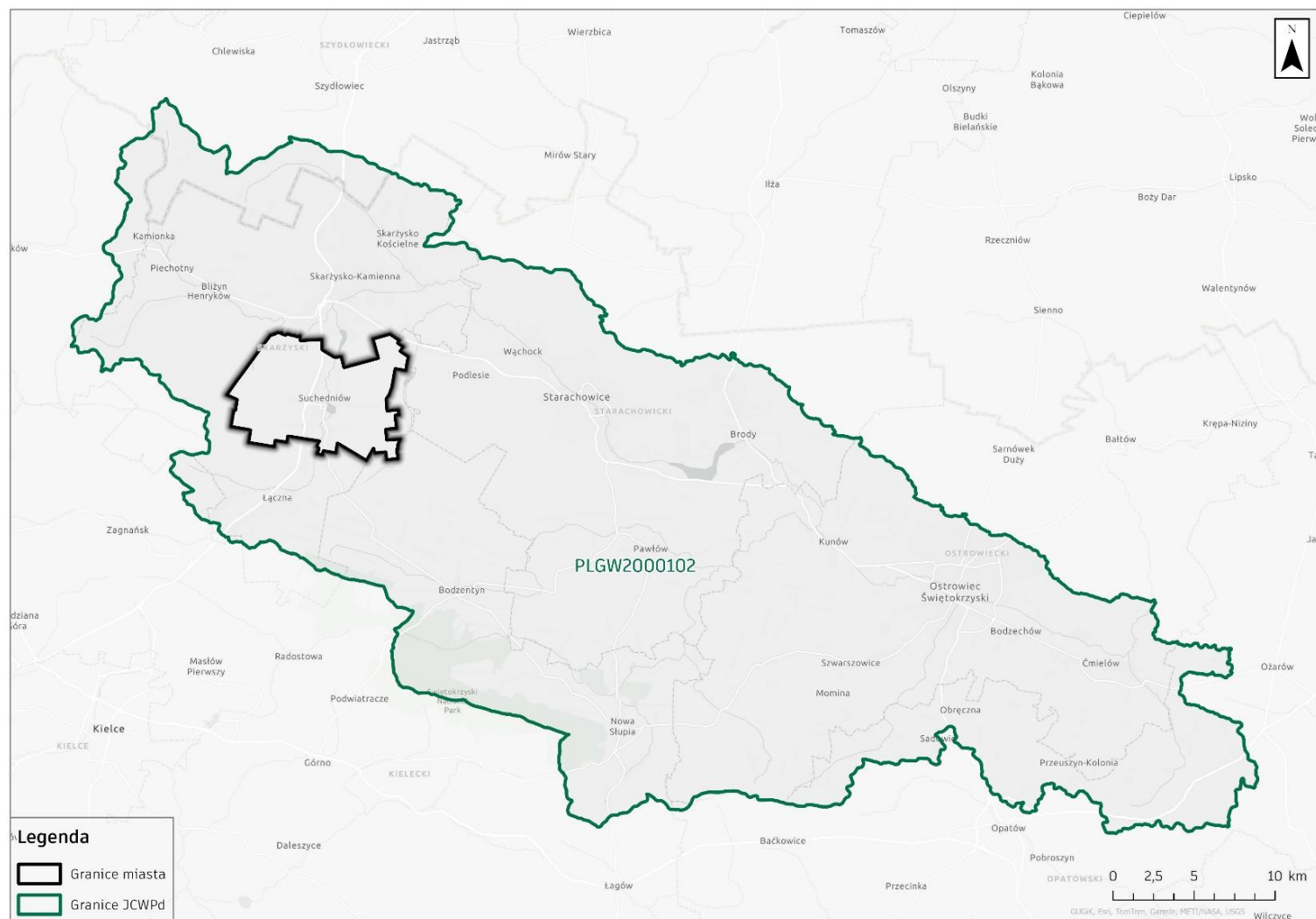
- PLGW2000102, która obejmuje cały obszar miasta.

Zlewnia należy do Dorzecza Wisły, regionu Środkowej Wisły. Podlega ona pod RZGW w Warszawie.

Według karty charakterystyki JCWPd, stan chemiczny, ilościowy i ogólny określono jako dobry. Zlewnia nie jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego.

Karty charakterystyki poszczególnych JCWPd [2] przedstawiono w Załączniku 2a.

[2] <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

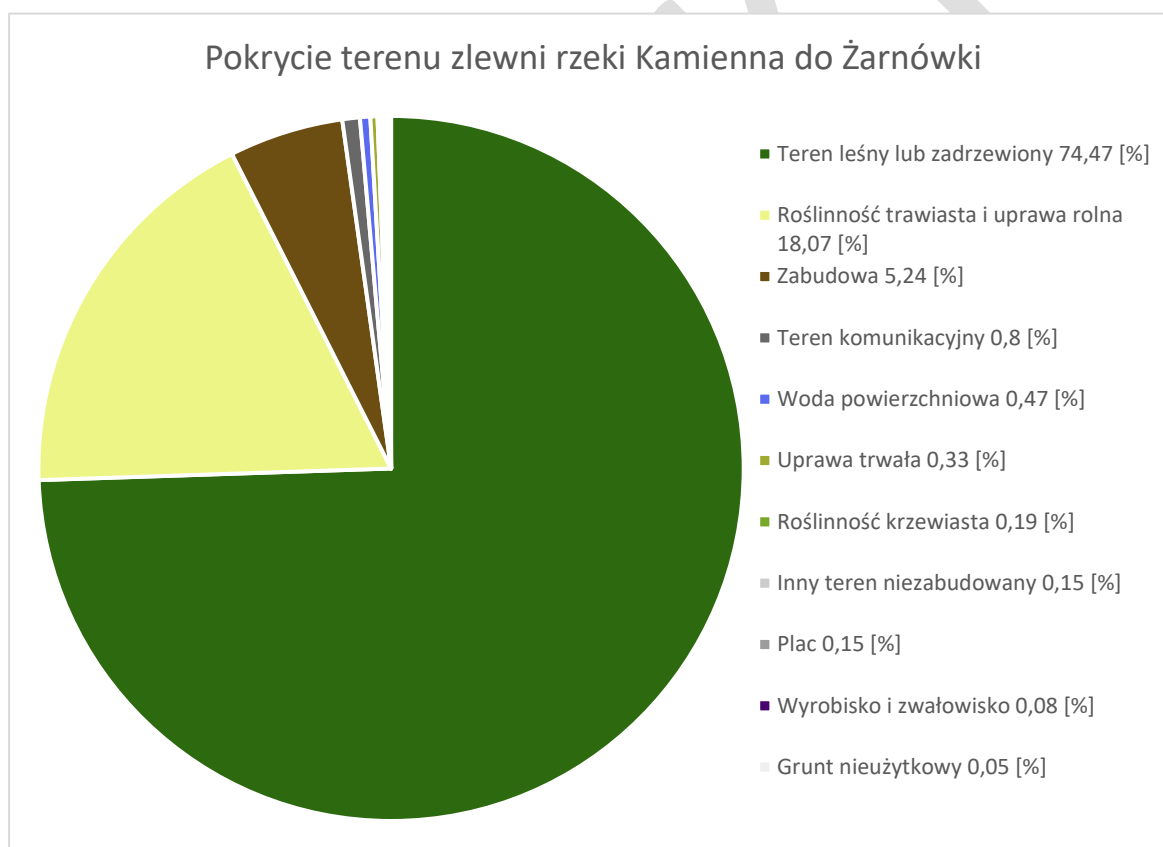
Rysunek 2 Wody podziemne w granicach obszaru Miasta Suchedniów (źródło: opracowanie własne na podstawie PGW Wody Polskie z bazy ilaPGW)

3. Zagospodarowanie terenu zlewni JCWP

W zlewni rzeki Kamienna do Żarnówki największą powierzchnię zajmuje teren leśny lub zadrzewiony – 74,47%. Aktywności na obszarze tych zlewni, czyli na terenie miasta, bezpośrednio wpływają na jakość wody oraz na wielkość przepływów w rzekach. Zmiana klimatu powoduje obniżenie przepływów, a w mniejszych rzekach czasem nawet częściowe ich wysychanie w suchych miesiącach – z dużym prawdopodobieństwem tendencja ta będzie się pogłębiać w przyszłości. Zmniejszone przepływy mogą ograniczać zdolność samooczyszczania się rzeki, co pogarsza jakość wody. Równocześnie nie można wykluczyć krótkotrwałych, gwałtownych wezbrań wód wynikających z intensywnych opadów, tzw. powodzie błyskawiczne (flash floods).

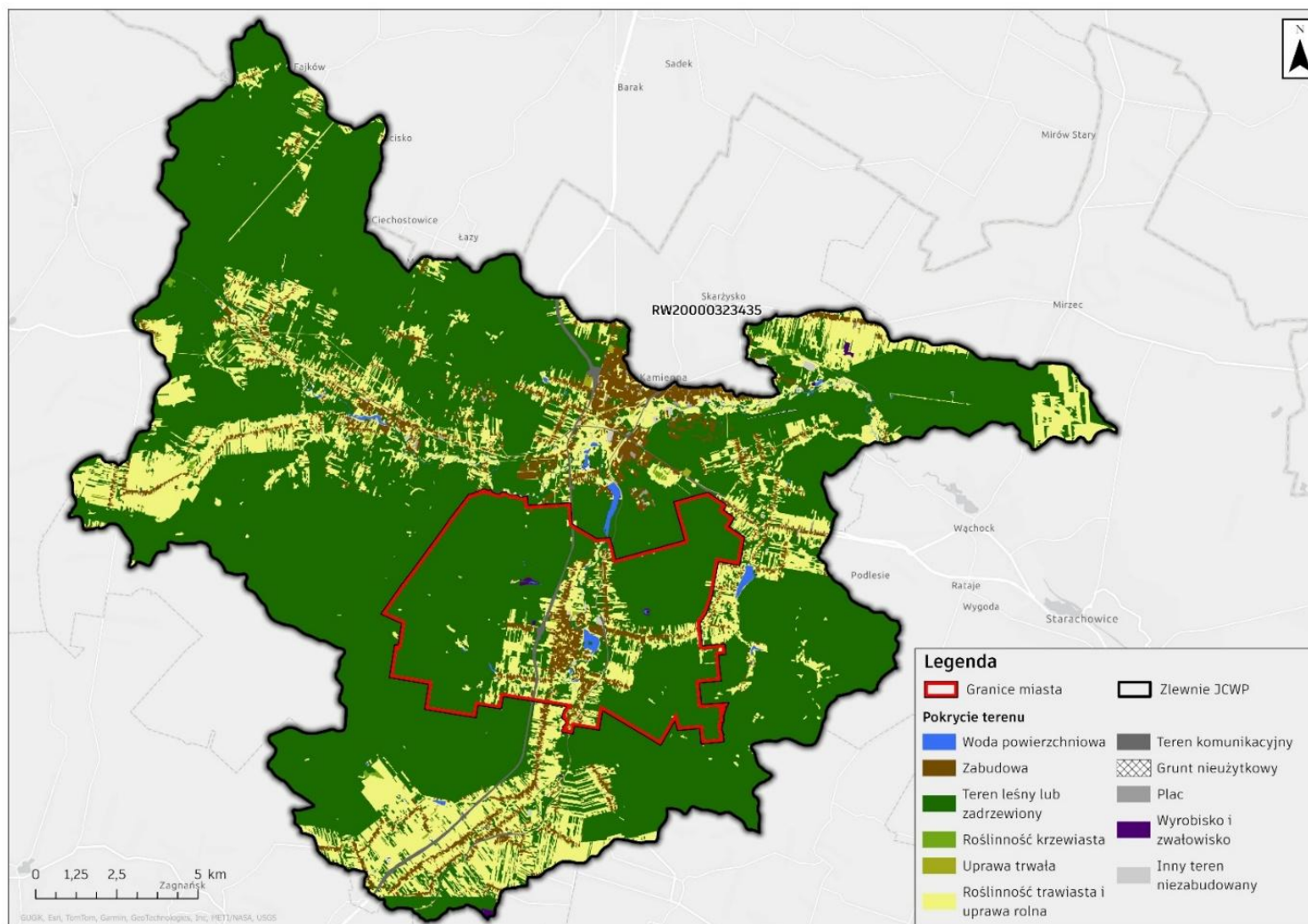
Drugą największą powierzchnię w zlewni rzeki zajmuje roślinność trawiasta i uprawa rolna – 18,07%. Procentowy udział terenów leśnych lub zadrzewionych w omawianej zlewni jest większy niż średnia lesistość Polski (30,8% [3]) i średnia lesistość województwa świętokrzyskiego (28,3% [4]). Na trzecim miejscu sklasyfikowano zabudowę, której powierzchnia zajmuje – 5,24%.

Rysunek 3 Procentowy udział wybranych klas pokrycia terenu w powierzchni zlewni rzeki Kamienna do Żarnówki (źródło: opracowanie własne, BDOT10k GUGIK)

[3] <https://www.bdl.lasy.gov.pl/porta/lastry-na-swiecie>

[4] Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego 2025. Stan na 2024 r. <https://kielce.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/roczniki-statystyczne/rocznik-statystyczny-województwa-swietokrzyskiego-2025,4,26.html>

Rysunek 4 Zagospodarowanie przestrzenne w zlewniach JCWP Suchedniowa (źródło: opracowanie własne, BDOT10k GUGIK)

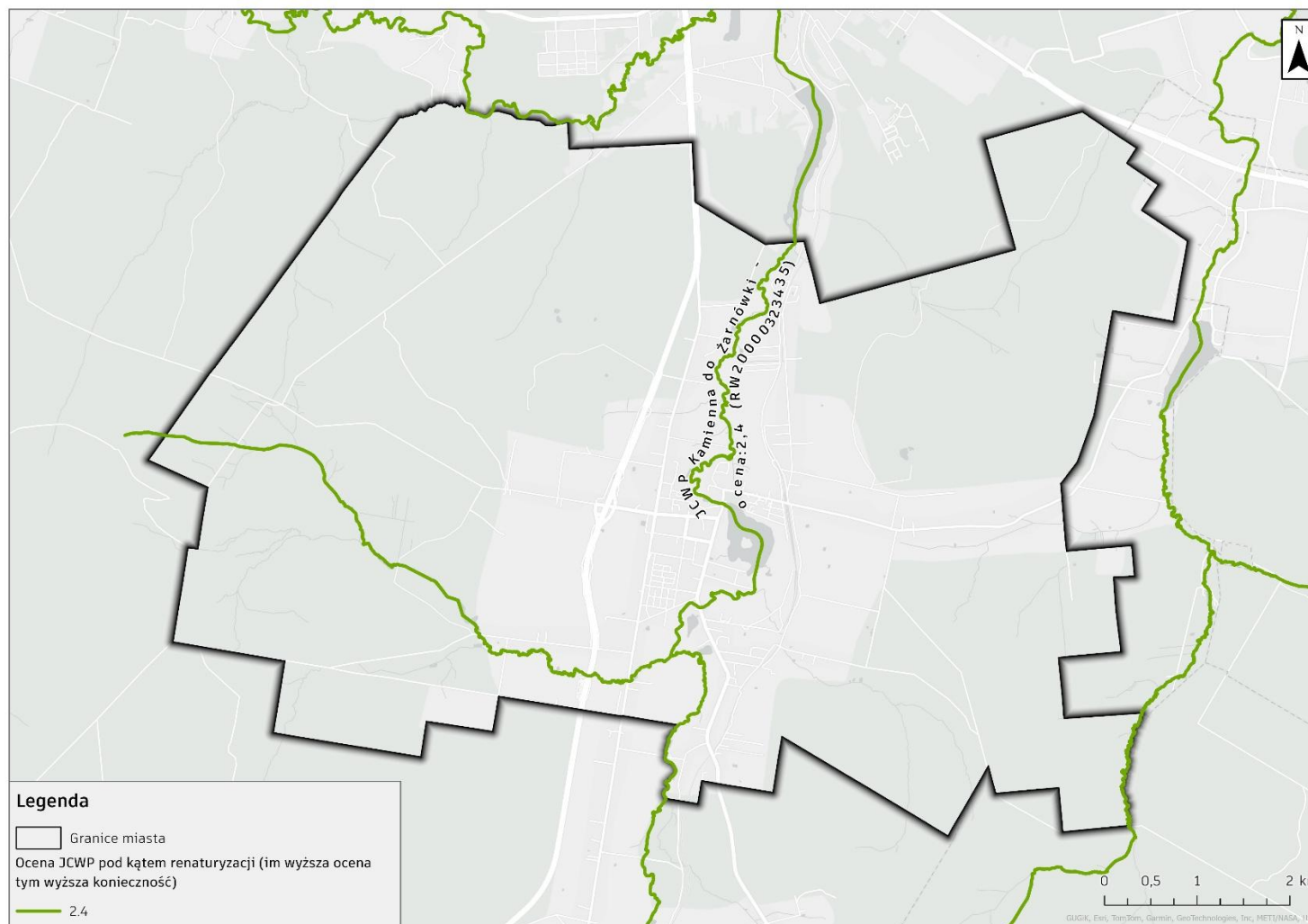
4. Działania wynikające z Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych

Renaturyzacja wód powierzchniowych jest działaniem adaptacyjnym mającym na celu zwiększenie retencji naturalnej poprzez przywracanie struktury i funkcji ekosystemów wodnych, odtwarzanie mokradeł i torfowisk i łączności rzeki z doliną oraz przywracanie ciągłości i różnorodności hydromorfologicznej cieków i jezior. Działania te zwiększają odporność miasta na występowanie powodzi ze strony rzek i suszy, ograniczając straty finansowe, społeczne, środowiskowe i gospodarcze i stwarzając obszary wytchnienia dla mieszkańców. Skutkuje między innymi poprawą retencji korytowej i dolinowej i regulacją stosunków wodnych w mieście i jego otoczeniu.

KPRWP przedstawia działania, które powinny być podejmowane na rzekach na terenie miasta i w jego bezpośrednim otoczeniu (Zlewnie JCWP).

Rozdział został opracowany na podstawie Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych, dostępnego pod adresem: <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/krajowy-program-renaturyzacji-wod-powierzchniowych>.

Dokument pn.: „Projekt krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych” (wraz z załącznikami) udostępniany jest na podstawie złożonego do PGW Wody Polskie wniosku o udostępnienie informacji o środowisku.

Rysunek 5 Ocena cieków pod kątem potrzeby prac renaturyzacyjnych (źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych)

Tabela 3 Zestawienie zlewni JCWP rzecznych w Suchedniowie wraz z oceną renaturyzacji (źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych)

Jednolita część wód powierzchniowych		Status JCWP	Monitorowana (tak/nie)	Stan ogólny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena renaturyzacji	Działania renaturyzacyjne	Dodatkowe działania renaturyzacyjne
Nazwa	Kod								
Zlewnie JCWP rzecznych na terenie miasta									
Kamienna do Żarnówki	RW20000323435	NAT-naturalna część wód	tak	zły	umiarkowany	brak danych	2,4	U0 U4 U5 U9 U11 D4 D5 T3 T4 T5 T14 T16	U1 U2 U3 U6 U7 U10 U12 U13 U14 D1 D2 D7 T1 T2 T7 T9 T10 T11 T12 T17 Z1 Z2 Z3

Tabela 4 Katalog potencjalnych działań renaturyzacyjnych mających zastosowanie dla cieków – kolorem wyróżniono działania renaturyzacyjne dla JCWP rzeki Kamienna do Żarnówki (źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych oraz Załącznika nr 9 Katalog działań renaturyzacyjnych – rozszerzony do KPRW)

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
Modyfikacje renaturyzujące w ramach prac utrzymaniowych				
U0	Pozostawienie procesom naturalnym	Całkowite, konsekwentne i planowe zaniechanie ingerencji w ciek; pozostawienie naturalnym procesom hydromorfologicznym ("utrzymanie bierne").	Cieki w obszarach chronionych w miejscach przeznaczonych do kształtowania przez naturalne procesy. Cieki wśród nieużytków, terenów leśnych lub gruntów o zarzuconym użytkowaniu. Cieki referencyjne do obserwacji naturalnych procesów. Naturalne procesy hydromorfologiczne będą zwykle prowadzić do renaturyzacji cieku, ale szybkość tego procesu zależy od potencjału cieku - najwyższa zwykle w ciekach o większej energii, z zadrzewionymi brzegami (ze względu na rolę rumoszu drzewnego).	Nie wymaga
U1	Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja wykaszania roślin z brzegów śródlądowych wód powierzchniowych	Pozostawienie roślinności wzdłuż brzegów cieku do spontanicznego rozwoju lub aktywne, lecz ograniczone kształtowanie roślinności brzegów rzek (wykaszanie naprzemienne, ograniczenie częstotliwości do pojedynczego wykaszania letniego).	Tworzenie i optymalizacja funkcjonowania strefy buforowej cieku, dla ograniczenia spływu biogenów i substancji zamulających oraz dla różnorodności biologicznej. Ważne szczególnie przy ciekach, także drobnych, w zlewniach intensywnie użytkowanych rolniczo. Ograniczenie odpływu w sezonie wegetacyjnym, przyczyniające się do zmniejszenia skutków suszy. Ograniczenie zakresu potrzeb odmulania cieku, wykaszania lub usuwania roślinności z cieku na odcinku objętym działaniem i na	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
			odcinkach poniżej. Utrzymanie płatów nieużytkowanej roślinności jako ostoji różnorodności biologicznej. Ograniczenie odpływu w sezonie wegetacyjnym, przyczyniające się do zmniejszenia skutków suszy. Ograniczenie zakresu potrzeb odmulania cieku, wykaszania lub usuwania roślinności z cieku na odcinku objętym działaniem i na odcinkach poniżej. Ograniczenie rozwoju inwazyjnych gatunków obcych. W przypadku inwazyjnych gatunków obcych koszenie ukierunkowane na ich eliminację. W przypadku pozostawienia niekoszonej roślinności zazwyczaj nastąpi rozwój ziołorośli, potem niekiedy rozwój roślinności krzewiastej i drzewiastej; w przypadku aktywnego kształtowania zwykle nastąpi utrzymanie ziołorośli.	
U2	Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja wykaszania roślin z dna śródlądowych wód powierzchniowych	Pozostawienie roślinności wodnej w cieku do spontanicznego rozwoju. Ewentualnie ograniczone wykaszanie krętą linią, z naprzemiennym pozostawieniem płatów roślinności; z pozostawieniem roślinności reofilnej; ograniczenie częstotliwości wykaszania	Przywrócenie naturalnych procesów hydromorfologicznych, obejmujących wpływ roślinności. Utrzymanie roślinności wodnej jako elementu różnorodności biologicznej i siedliska innych organizmów. Ewentualnie kształtowanie nurtu i procesów korytowych przez tylko częściowe wykaszanie formujące krętą linię nurtu.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych
U3	Zaniechanie, modyfikacja lub ograniczenie usuwania roślin pływających i korzeniących się w dnie śródlądowych wód powierzchniowych	Pozostawienie roślinności wodnej w cieku do spontanicznego rozwoju lub tylko jej wykaszanie. Ewentualnie usuwanie tylko w miejscach krytycznych; krętą linią, z naprzemiennym pozostawieniem płatów roślinności; z pozostawieniem roślinności reofilnej; ograniczenie częstotliwości usuwania, nienaruszanie osadów dennych	Przywrócenie naturalnych procesów hydromorfologicznych, obejmujących wpływ roślinności. Utrzymanie roślinności wodnej jako elementu różnorodności biologicznej i siedliska innych organizmów. Ewentualnie kształtowanie nurtu i procesów korytowych przez tylko częściowe usuwanie formujące krętą linię nurtu.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych
U4	Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja usuwania drzew i krzewów porastających dno oraz	Pozostawienie do spontanicznego rozwoju roślinności drzewiastej, w tym drzew zamierających i martwych (źródeł dostawy rumoszu drzewnego do cieku). Ewentualnie ograniczenie usuwania -	Optymalne funkcjonowanie strefy buforowej rozwiniętej w oparciu o roślinność drzewiastą. Odtworzenie obecności rumoszu drzewnego w cieku jako ważnego elementu hydromorfologicznego. Stabilizacja brzegów przez roślinność drzewiastą. Zacienienie cieku i zapobieganie jego nagrzewaniu się, Zapobieganie nadmiernemu	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
	brzegi śródlądowych wód powierzchniowych	pozostawianie części drzew. Por. także działanie D1.	rozwojowi roślinności w cieku. Utrzymanie zadrzewienia jako ostoji różnorodności biologicznej. Niekiedy aktywne kształtowanie mozaikowych warunków świetlnych w cieku i wzmocnień brzegu przez korzenie drzew (w tym stymulacja krętości nurtu przez rozwój drzew); kształtowanie zadrzewienia odcinkowych, grupowych w celu zróżnicowania ocienienia cieku. Niekiedy także ścinanie drzew w nurt i pozostawianie w roli naturalnych deflektorów.	
U5	Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja usuwania ze śródlądowych wód powierzchniowych przeszkód naturalnych	Pozostawianie elementów skalnych, kamieni, powalonych drzew i rumoszu drzewnego; w razie konieczności z ewentualnym ich modyfikowaniem (punktowe przecięcia, przesuwanie drzew, kotwienie elementów ruchomych). Działanie bardzo ważne dla ekologii cieków, ale często zaskakujące dla społeczeństwa, które wbrew wiedzy ekologicznej często wierzy, że wszystkie przeszkody w cieku, a już na pewno powalone drzewa, wymagają niezwłocznego uprzątnięcia. Zwykle wymaga towarzyszącej akcji informacyjno-edukacyjnej (działanie P7).	Utrzymanie zróżnicowanej struktury koryta lub je wzbogacanie np. w wyniku stopniowego odtwarzania się obecności martwych drzew. Inicjowanie spontanicznych procesów hydromorfologicznych związanych z obecnością takich elementów. Siedliska dla organizmów wodnych	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych
U6	Usuwanie ze śródlądowych wód powierzchniowych przeszkód wynikających z działalności człowieka	Usuwanie pozostałości dawnych urządzeń wodnych, kładek, skupisk śmieci tworzących zatory	Usunięcie zbędnych elementów antropogenicznych	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych
U7	Punktowe wprowadzenie żwiru, kamieni do powstałych wyrw w dnie, wybojów, podmywających obiekty antropogeniczne	Punktowe wprowadzenie żwiru, kamieni do powstałych wyrw w dnie, wybojów, podmywających obiekty antropogeniczne	Stabilizacja obiektów inżynierskich, uniknięcie głębszych ingerencji. Łagodzenie skutków nadmiernej erozji dennej.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
U8	Wprowadzanie substratu mineralnego w celu spowodowania spontanicznego zasypania wyrw w dnie śródlądowych wód powierzchniowych	"Karmienie rzeki" za przeszkodami poprzecznymi blokującymi transport rumowiska. Wprowadzanie pryzm żwiru w celu wytworzenia się bystrzy żwirowych i spowodowania spontanicznego zasypania wyrw w dnie. Por. także działanie D5.	Spowodowanie spontanicznego zasypania przez ciek wyrw i wybojów w swoim dnie w wyniku zainicjowanych działaniem procesów hydromorfologicznych. Trwałe rozwiązanie problemu nadmiernej erozji dennej.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych. Jeleński i Wyżga (2016) Możliwe techniczne i biologiczne interwencje w utrzymaniu rzek górskich.
U9	Zaniechanie lub ograniczenie zasypywania wyrw w brzegach śródlądowych wód powierzchniowych	Dopuszczenie spontanicznego rozwoju przynajmniej niektórych powstających wyrw w brzegach (w tym także popowodziowych). W przypadku wyrw, których rozwoju nie można zaakceptować, zabudowa z wykorzystaniem naturalnych elementów typowych dla rzeki, np. rumoszu drzewnego lub elementów biologicznych. Działanie bardzo ważne dla ekologii cieków, ale często zaskakujące dla społeczeństwa, które wbrew wiedzy ekologicznej często wierzy, że ciekі powinny być utrzymywane w stałym, niezmiennym kształcie. Zwykle wymaga towarzyszącej akcji informacyjno-edukacyjnej (działanie P7).	Przynajmniej częściowe przywrócenie procesów erozji bocznej i migracji koryta, a w konsekwencji dostawy rumowiska do rzeki i zróżnicowanego morfologicznie koryta. M. In. w ramach wyznaczenia "korytarza swobodnej migracji rzeki". Zachowanie dynamicznie kształtującego się zasobu siedlisk dla gatunków korzystających z wyrw (w tym zimorodek, brzegówka). Ewentualnie możliwe jest kształtowanie urozmaiconego koryta i siedlisk dla organizmów wodnych przy okazji koniecznej likwidacji niektórych wyrw. Akceptacja rozwoju wyrw w ramach szerzej wyznaczonego tzw. "korytarza swobodnej migracji rzeki" jest optymalnym rozwiązaniem. Z drugiej strony, dopuszczenie swobodnego rozwoju wyrw ograniczone jest często zagospodarowaniem terenu i powstawaniem zagrożenia dla zabudowy lub infrastruktury. Działanie nie znajdzie więc zastosowania na terenach zurbanizowanych i silnie zainwestowanych. Przesłanki ekologiczne przemawiające za dopuszczeniem swobodnej migracji rzeki mogą natomiast przeważać nad interesem ochrony nieużytków, użytków zielonych i lasów.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych
U10	Zaniechanie lub ograniczenie usuwania namulów i osadów piaszczystych	Dopuszczenie spontanicznych procesów odkładania osadów. W razie konieczności, odmulanie tylko odcinkowe, odmulanie tylko części przekroju poprzecznego krętą linią nurtu.	Przynajmniej częściowe przywrócenie naturalnych procesów hydromorfologicznych. Ewentualnie usunięcie skutków antropogenicznej wzmoczonej dostawy osadów; kształtowanie urozmaiconego koryta przez częściowe usuwanie namulów. Odtworzenie piaszczystych łach i odsypów.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
U11	Zaniechanie usuwania żwirowych osadów dennych	Przywrócenie naturalnej dynamiki transportu i depozycji żwirów. W razie konieczności, najwyżej punktowe i ograniczone przemieszczanie i redeponowanie żwirów w obrębie koryta; bez ich usuwania z koryta rzecznego	Przywrócenie naturalnych procesów hydromorfologicznych. Utrzymanie odsypów żwirowych jako chronionych siedlisk przyrodniczych. Ewentualnie co najwyżej punktowe interwencje - zapobieganie awulsji głównego nurtu do odnóg powodujących problemy erozyjne, przy generalnym zachowaniu naturalnych mechanizmów hydromorfologicznych i utrzymaniu odsypów żwirowych jako chronionych siedlisk przyrodniczych. W przypadkach, gdy nadmierne odkładanie się żwirów jest antropogenicznie wymuszone przez budowle poprzeczne (np. Zapory przeciwrumowiskowe), celowe może być wykonanie prac utrzymaniowych w formie działania U8 - przemieszczanie żwirów za zaporę i "karmienie rzeki" poniżej zapory. Docelowo należy jednak rozważyć optymalne i trwałe rozwiązanie takich problemów przez przywrócenie możliwości transportu rumowiska (np. działanie T16).	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych
U12	Korekta niewłaściwie wykonanego odmulania - likwidacja brzegowych nasypów uformowanych z usuniętych namulów	Całkowite usuwanie, plantowanie wałów nasypów lub tworzenie w nich przerw	Korekta niewłaściwego wykonania odmulania. Przywracanie łączności cieku z terasą zalewową; umożliwianie przepływów ponadkorytowych.	Nie wymaga
U13	Zaniechanie usuwania tam bobrowych	Akceptacja tam bobrowych.	Opóźnianie odpływu, retencja wody, wychwyt biogenów	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych
U14	Modyfikacja lub usuwanie tam bobrowych	Zastosowanie urządzeń technicznych stabilizujących poziom wody przy zachowaniu tamy. W koniecznych przypadkach rozbiórka tam bobrowych (uwaga, działanie o ograniczonej skuteczności, tamy są zwykle odbudowywane)	Usuwanie tylko wyjątkowo! Tylko w przypadku konfliktu tam bobrowych z kluczowymi tarliskami ryb lub drogą do nich.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych
Działania dodatkowe w ramach zwykłego zarządzania wodami				
D1	Nasadzanie drzew i krzewów w strefie brzegowej	Sadzenie drzew i krzewów na brzegach wód	Umocnienie brzegów. Docelowe różnicowanie morfologii koryta przez struktury w korzeniach drzew oraz docelowe zapewnienie	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
			dostawy rumoszu drzewnego. Stymulacja krętości koryta przez rozrastające się korzenie drzew. Zacienienie koryta lub tworzenie mozaikowych warunków świetlnych. Tworzenie zadrzewień jako siedlisk dla różnorodności biologicznej. Niekiedy, dla pozostawienia dostępu do koryta rzeki np. dla prac utrzymaniowych, bywa realizowane tylko na jednym brzegu lub naprzemiennie.	Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych
D2	Kształtowanie roślinności w strefie zalewowej i na brzegach wód	Wprowadzanie i usuwanie drzew na terasie zalewowej, zależnie od potrzeb. Koszenie, wypas lub inne techniki kształtowania roślinności na terasie zalewowej. Uwaga, działania dotyczące roślinności, w tym drzew, na samych brzegach cieków powinny być klasyfikowane jako U1, U4, D1).	Ukierunkowanie przepływu ponadkorytowego, jego ewentualne opóźnianie. Kształtowanie roślinności terasy zalewowej jako siedliska dla cennych gatunków, optymalizacja znaczenia terasy zalewowej dla różnorodności biologicznej.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych
D3	Bariery biogeochemiczne	Sztuczne bariery w formie wykopów równoległych do brzegów wód, wypełnionych substratem organicznym lub wapiennym	Zapobieganie eutrofizacji wód. Tylko wyjątkowo! W przypadku silnie oddziałujących, a niemożliwych do ograniczenia w inny sposób spływów ze zlewni. Działanie o charakterze eksperymentalnym.	Publikacje naukowe.
D4	Wprowadzanie elementów kluczowych dla zróżnicowania siedliskowego w korycie	Wprowadzanie rumoszu drzewnego (powalone drzewa swobodnie leżące, zakotwione fragmenty martwych drzew). Wprowadzanie elementów skalnych, głazów. Elementy wprowadzane powinny być odpowiednie do charakteru rzeki. Tu także: wprowadzanie elementów stanowiących siedliska dla chronionych organizmów.	Zróżnicowanie morfologii koryta. Siedliska dla cennych gatunków. Zwiększenie szorstkości koryta (opóźnianie odpływu).	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych
D5	Wprowadzanie pryzm żwirowo-kamiennych naśladujących układy bystrzy i plos lub kierujących przepływ	Planowe formowanie bystrzy w sekwencji odpowiedniej dla cieku, poprzez wprowadzanie i zagęszczanie kamieni i żwirów formujące korony bystrzy, oraz wprowadzanie pryzm żwirowo-kamiennych kierujących nurt.	Odtworzenie sekwencji bystrze-plos, typowej dla naturalnych rzek żwirowych. Zapobieganie nadmiernej erozji dennej. Zapobieganie powstawaniu nadmiernej mocy strumienia i jej niepożądanych skutków, w tym nadmiernej erozji dennej. Przywracanie zbliżonego do naturalnego poziomu samooczyszczania oraz zróżnicowanie siedlisk flory, fauny bezkręgowej i ichtiofauny właściwych dla	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych. Jeleński i Wyżga (2016)

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
			cieków żwirowodennych. Różnicowanie siedlisk ryb, w tym umożliwianie tarła gatunków wymagających żwirowego substratu. Interwencje mogą służyć ułożeniu głównego nurtu poprzez zmianę przekroju koron pryzm, ewentualnie dosypanie żwiru w strefach brzegowych dla ograniczania ucieczki koryta poza działkę rzeki. Uziarnienie pryzm wymaga dobrania do energetyki cieków. Działanie typowe dla cieków żwirowodennych o spadkach odcinkowych powyżej 0,02%.	Możliwe techniczne i biologiczne interwencje w utrzymaniu rzek górskich.
D6	Wprowadzanie naturalnych deflektorów	Wprowadzanie pni drzew, głazów, sekwencji głazów, kierujących nurt	Inicjacja erozji bocznej i meandryzacji. Kierowanie przepływu w celu inicjacji procesów korytowych. Zapobieganie awulsji głównego nurtu do odnóg powodujących problemy erozyjne, przy generalnym zachowaniu naturalnych mechanizmów hydromorfologicznych	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych
D7	Modyfikacje zarządzania wodą, w celu eliminacji antropogenicznych zniekształceń przepływu	Gospodarowanie wodą na zbiornikach symulujące naturalną zmienność reżimu hydrologicznego (generowanie przepływów ponadkorytowych, unikanie nagłych zrzutów wody w okresach niżówkowych, unikanie zrzutów wód krytycznych dla ryb i ptaków) i zapewnianie przepływów środowiskowych. Utrzymywanie ciągłości ekologicznej rzek przez utrzymywanie otwartych jazów, wrót itp. przegród.	Przywrócenie drożności cieków dla organizmów wodnych. Odtworzenie hydromorfologicznej roli przepływów wysokich i niskich. Ochrona gatunków korzystających z niskich stanów wód. Urządzenia nie pełniące obecnie istotnych funkcji, a ważne do utrzymania np. Ze względów kulturowych. W przypadku urządzeń o istotnej funkcji, działanie wymaga kompromisu z tą funkcją, który może być warunkiem utrzymania korzystania z wód w obliczu wymogu osiągnięcia celów środowiskowych.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
Działania techniczne				
T1	Inicjacja erozji bocznej koryta	Prace ziemne inicjujące erozję boczną i meandryzację, z założeniem, że dalsza kontynuacja procesu będzie zachodziła samorzutnie.	Inicjacja spontanicznego odtwarzania się zróżnicowanego koryta, a docelowo ewentualnie naturalnej meandryzacji. Często w powiązaniu z równoczesnym odpowiednim kierowaniem nurtu za pomocą deflektorów z materiałów naturalnych (D6), budowli kierujących nurt (T12) lub pryzm żwirów-kamiennych (D5). W przypadku istnienia umocnień brzegów, konieczne połączenie z likwidacją takich umocnień (działanie T7, ew. T8).	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
T2	Kształtowanie nowego lub odtwarzanie dawnego koryta	Utworzenie nowego koryta lub odtwarzanie koryta historycznego, zwykle meandrowego lub roztokowego i	Utworzenie zróżnicowanego morfologicznie koryta. Inicjacja procesów dalszego jego rozwoju. Odtwarzanie wielonurtowości. Odtwarzanie warunków dla	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
	o postaci optymalnej ekologicznie	zróznicowanego strukturalnie. Ponowne włączanie odciętych meandrów i menadrujących odcinków w bieg rzeki. Tworzenie i odtwarzanie alternatywnych koryt przepływu wielkich wód. Tworzenie krętego, naturopodobnego koryta wód niskich w obrębie sztucznego szerokiego koryta. Tu także: odtwarzanie wielonurtowości, odtwarzanie wysp.	przepływu korytotwórczego rzek roztokowych. Odtwarzanie dawnych, obecnie niefunkcjonujących koryt. Obejścia niemożliwych do likwidacji urządzeń wodnych (por. likwidacja przegród poprzecznych T16)	
T3	Obniżanie fragmentów terenu przyrzecznego	Odtworzenie szerokości przekroju poprzecznego koryta na odcinkach sztucznie zawężonych. Obustronne lub naprzemienne obniżanie pasa terenu przy korycie - wykształcenie koryta dwudzielnego do prowadzenia wód wysokich. Obniżanie terenu między meandrami w przypadku rzek silnie wciętych.	Przywracanie warunków dla przepływu pozakorytowego. W przypadku usuwania zawężeń: likwidacja przeszkód w przepływie wód wysokich, ograniczenie lokalnego ryzyka powodziowego, poprawa ciągłości ekologicznej i transportu osadów. W przypadku zastosowania na dłuższych odcinkach - optymalizacja warunków przepływu wielkich wód gdy nie można odtworzyć naturalnych warunków przepływu ponadkorytowego. Różnicowanie warunków morfologicznych i siedliskowych w strefie równi zalewowej. Poza korytem: przywracanie naturalnych warunków sedymentacji osadów pozakorytowych. Odbudowa form hydromorfologicznych równi zalewowej: basenów powodziowych, zagłębień bezodpływowych)	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
T4	Odnawianie starorzeczy	Przywracanie okresowej łączności starorzeczy z rzeką przy wyższych stanach wód. Wyjątkowo także: czynna ochrona starorzeczy przez usuwanie namulów	Umożliwienie okresowej wielonurtowości przy przepływie wód wielkich. Odnawianie ekosystemów starorzeczy i umożliwienie ich dynamicznej trwałości. Optymalizacja siedlisk kluczowych dla różnorodności biologicznej. Wyjątkowo: sztuczne zachowanie starorzeczy także gdy potrzebne dla różnorodności biolog, a niemożliwe odtworzenie natur. procesów je odnawiających	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
T5	Tworzenie quasi-starorzeczy	Wykonanie zagłębień kształtem zbliżonych do starorzeczy, oczek wodnych, małych zbiorników wodnych, okresowo wypełnianych wodą lub tworzących mozaikę siedlisk ziemnowodnych, zwykle w systemach koralikowych w strefie równi zalewowej	Umożliwienie okresowej wielonurtowości przy przepływie wód wielkich. Optymalizacja siedlisk kluczowych dla różnorodności biologicznej. przywracanie naturalnych warunków sedymentacji osadów pozakorytowych. Odbudowa form hydromorfologicznych równi zalewowej: basenów powodziowych, zagłębień bezodpływowych)	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
T6	Odtwarzanie rzędnej dna wraz z przywróceniem równowagi bilansu rumowiska	Wymuszanie podniesienia rzędnych dna. Uruchomienie rumowiska - likwidacja przegród, likwidacja umocnień brzegów, przywrócenie równowagi bilansu rumowiska. W razie potrzeby wprowadzanie substratu mineralnego.	Przywracanie warunków równowagi. Zapobieganie nadmiernej erozji dennej i nadmiernemu wcinaniu się koryt cieków. Przywrócenie przepływów ponadkorytowych. Odtworzenie warunków wodnych dla mokradeł przyrzecznych; ograniczenie drenażu mokradeł. Przywracanie łączności cieku głównego z dopływami. Często w połączeniu z działaniem T15, niekiedy także T7, T8, T1)	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
T7	Likwidacja umocnień brzegów	Likwidacja opasek brzegowych betonowych i kamiennych, okładzin szczelnych kamiennych, ostróg, tam podłużnych, murów oporowych itp. Rozbiórka żłobów kamiennych, betonowych. W przypadku gdy równocześnie tworzone są oddalone od aktualnego biegu rzeki umocnienia na krawędziach "korytarza swobodnej migracji cieku" - patrz działanie T8.	Inicjacja spontanicznego odtwarzania się zróżnicowanego koryta. Umożliwienie erozji bocznej i meandryzacji (często w powiązaniu z T1)	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
T8	Zastępowanie umocnień brzegów przez umocnienia śpiące na granicach wyznaczonego korytarza swobodnej migracji rzeki	Wykonanie "śpiących zabezpieczeń" na granicy dopuszczalnej erozji bocznej rzeki, oddległych od aktualnego jej koryta, w powiązaniu z usunięciem umocnień na obecnych brzegach (por. działanie T7).	Inicjacja spontanicznego odtwarzania się zróżnicowanego koryta. Umożliwienie erozji bocznej i meandryzacji - przy ograniczeniu możliwości zbyt rozległego meandrowania rzeki (sztuczne wyznaczenie granic swobodnego meandrowania).	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych.
T9	Przebudowa umocnień brzegów na bardziej naturalne	Zastępowanie umocnień technicznych brzegu przez umocnienia biotechniczne i biologiczne (wykorzystanie w ścieli faszynowej świeżych gałęzi wikliny - umocnienie biotechniczne; Ewent. tamy podłużne i ostrogi z materiałów naturalnych, z koroną zdolną do porostu wikliny; wikliny i drzewa liściaste jako bioumocnienia).	Poprawa siedlisk dla organizmów wodnych przy zachowaniu funkcji umocnienia brzegu.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych. Podręcznik Małej Retencji w Lasach (2016)
T10	Unaturalnianie profilu brzegu	Odtwarzanie naturalnego charakteru brzegu poprzez wykonanie zatok, wysp, cypli, zmniejszenie spadku brzegu. Odtwarzanie zatok zastoiskowych, innych	Poprawa i urozmaicenie siedlisk dla organizmów wodnych i mokradłowych, w tym roślinności przybrzeżnej (szuwary, gatunki namuliskowe).	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
		zatoczek itp. Tu także profilowanie brzegu w celu umożliwienia dostępu zwierząt i ludzi do cieku.		
T11	Odtwarzanie wysokich skarp brzegowych	Tworzenie odsłoniętych skarp, naśladujących podcięcia erozyjne, wyrwy brzegowe	Tworzenie siedlisk dla gatunków ptaków (zimerodek, brzegówka), gdy działanie U9 nie jest efektywne.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
T12	Budowle lub struktury kierujące nurt w celu inicjacji renaturyzujących procesów korytowych	Budowa tam podłużnych i ostróg z materiałów naturalnych. Budowa deflektorów nurtu inicjujących procesy korytowe. Preferowane struktury naturopodobne.	Tylko wyjątkowo! Zwężenie koryta i wytworzenie oraz utrwalenie nowych brzegów na odcinkach rzek, które są nadmiernie antropogenicznie poszerzone. Zapobieganie awulsji nurtu rzek roztokowych do odnóg stwarzających ryzyko, przy generalnym zachowaniu wielonurtowości.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych.
T13	Likwidacja lub odsuwanie wałów przeciwpowodziowych i przywracanie terenów zalewowych	Całkowita lub częściowa rozbiórka wałów i umożliwienie wylewów. Może wymagać budowy nowych wałów w bardziej oddalonych od rzeki lokalizacjach w celu zachowania ochrony powodziowej ("odsuwanie wałów").	Przywracanie zalewów doliny rzecznej. Naturalna retencja dolinowa.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
T14	Usuwanie lub przekopywanie nasypów brzegowych lub meandrowych	Wykonanie przekopów (kanałów) przez "wały brzegowe" przykorytowe (w sensie formy terenu) w celu odtwarzania krewas. Por. także działanie U12. Wykonanie przekopów (kanałów) przez wały meandrowe w sąsiedztwie starorzeczy.	Odcinkowe umożliwienie wlewów wód rzecznych na obniżone fragmenty równi zalewowej przy przepływie brzegowym. Umożliwienie odświeżania starorzeczy.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
T15	Likwidacja lub przebudowa zabudowy dna	Rozbiórka progów dennych, ewentualnie ich przebudowa na bystrotoki albo w przypadku gurt lub niewielkich progów, niwelacja sekwencją pryzm żwirowo-kamiennych. W praktyce, często celem jest zastąpienie sekwencji betonowych progów sekwencją odtworzonych bystrzy żwirowo-kamiennych, naśladujących naturalny profil podłużny rzeki	Celem działania jest przywrócenie optymalnych warunków hydromorfologicznych i siedliskowych w korycie; uruchomienie dotychczas blokowanego zabudową dna transportu rumowiska dennego i przywrócenie jego równowagi.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych.

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
T16	Likwidacja lub udrażnianie przegród poprzecznych	Zależnie od możliwości, w kolejności preferencji: Rozbiórka przegród poprzecznych. Przebudowa przegród poprzecznych na bystrza o zwiększonej szorstkości lub niwelacja niskich przegród za pomocą pryzm żwirowo-kamiennych. Budowa obejść naśladowujących koryto naturalne. Budowa przepławek lub innych podobnych urządzeń.	W miarę możliwości jak najpełniejsze odtworzenie ciągłości biologicznej i hydromorfologicznej, umożliwienie swobodnej migracji organizmów wodnych i transportu osadów. Optymalna jest likwidacja przegród, co powinno być stosowane zawsze, gdy nie pełnią obecnie ważnych funkcji środowiskowych lub korzystania z wód. Ew. częściowa likwidacja, np. usunięcie klap jazów, zablokowanie zabytkowych jazów w położeniu otwartym z zachowaniem samej budowli. Gdy jest to konieczne, udrażnianie przegród jako kompromis z zachowaniem lub częściowym zachowaniem funkcji piętrzenia - możliwie najlepiej dobrane obejścia lub przepławki.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych. Nawrocki (2016 red.) Przepławki dla ryb - projektowanie, wymiary, monitoring Inne liczne oprac. podręcznikowe dot. przepławek i drożności
T17	Przebudowa przepustów	Przebudowa niedrożnych przepustów: likwid. uskoków dna, przebud. na przepusty o dużym świetle z dnem naturalnym, mosty, brody; pryzmy żwirowe powyżej przepustu, odcinkowo zwiększające dynamikę cieku powyżej przepustu	Umożliwienie swobodnej migracji organizmów wodnych. Ograniczanie niekorzystnych zjawisk erozyjnych w dół od przepustów. Odtwarzanie możliwości transportu rumowiska przez przepusty.	Katalog Dobrych Praktyk w zakresie Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymawczych. Podręcznik Małej Retencji w Lasach (2016)
T18	Usuwanie umocnień i odtwarzanie naturalnych procesów w ujściach rzek	Usuwanie umocnień ujść rzek do jeziora, morza, np. kierownic, stymulacja odkładania osadów w ujściach rzek	Odtwarzanie procesów naturalnej dynamiki ujść rzecznych, w tym estuariów. Umożliwienie tworzenia się delt, systemów łach. Umożliwienie procesów roztokowania w odcinkach ujściowych cieków.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych
Działania w zlewni				
Z1	Renaturyzacja mokradeł w zlewni	Blokowanie lub likwidowanie rowów odwadniających mokradła, przywracanie naturalnych warunków wodnych mokradeł. Usuwanie nalotów drzew i krzewów w celu przywracania roślinności typowej dla mokradeł. Koszenie,	Poprawa retencji zlewni. Opóźnienie odpływu. Łagodzenie wpływu suszy. Ograniczenie niekorzystnego odpływu z degradujących się mokradeł do wód (np. spływu substancji humusowych z degradujących się torfowisk). Utrzymanie i przywrócenie procesu torfotwórczego (zapobieganie zmianom klimatycznym przez pochłanianie CO ₂ przez torfowiska).	Bogata lit. naukowa i podręcznikowa.

KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
		wypas i inne kształtowanie roślinności w celu utrzymania roślinności typowej dla mokradeł. Uwaga, dotyczy mokradeł poza brzegami i strefą zalewową cieków. Działania renaturyzujące mokradła związane z samym ciekiem powinny być klasyfikowane w grupie U, D oraz T.		
Z2	Ograniczanie spływu powierzchniowego	Zabudowa linii spływu i rozsączanie wody. Tworzenie drobnych oczek wodnych przechwytyjących spływ.	Poprawa retencji zlewni. Opóźnienie odpływu. Ograniczenie dostawy biogenów i cząstek zawieszonych. Ograniczenie potrzeby powtarzalnego odmulania i usuwania roślinności z cieków.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
Z3	Inne działania poprawiające retencję zlewni	Wprowadzanie zadrzewień i zalesień. Zmniejszenie uszczelnień powierzchni. Ograniczenie szybkiego odpływu systemami drenarskimi i rowami.	Poprawa retencji zlewni. Opóźnienie odpływu.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
Działania pomocnicze				
P1	Weryfikacja terenowa przekształceń hydromorfologii i potrzeb renaturyzacji	Wizja terenowa	W przypadku wątpliwości co do kompletności i wiarygodności bazy presji, lub braku danych w bazie	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
P2	Weryfikacja drożności (funkcjonalności przepławki)	Obserwacje ichtiologiczne zachowania się ryb	W przypadku wątpliwości co do skuteczności przepławek dla poszczególnych gatunków ryb.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
P3	Uzupełnienie rozpoznania procesów dynamiki fluwialnej	Wizja terenowa, kartowanie hydromorfologiczne, obserwacje przy różnych przepływach	W przypadku wątpliwości co do diagnozy problemu.	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
P4	Pozyskanie gruntów	Wykup gruntów. Pozyskanie gruntów w trybie art. 233 ustawy Prawo wodne. [Docelowo także inne tryby, wymaga zmian legislacyjnych]	Zagwarantowanie miejsca na wdrożenie niezbędnych działań renaturyzacyjnych	Podręcznik Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
P5	Weryfikacja (wznowienie) granic	Prace geodezyjne	Zagwarantowanie miejsca na wdrożenie niezbędnych działań renaturyzacyjnych	Nie wymaga

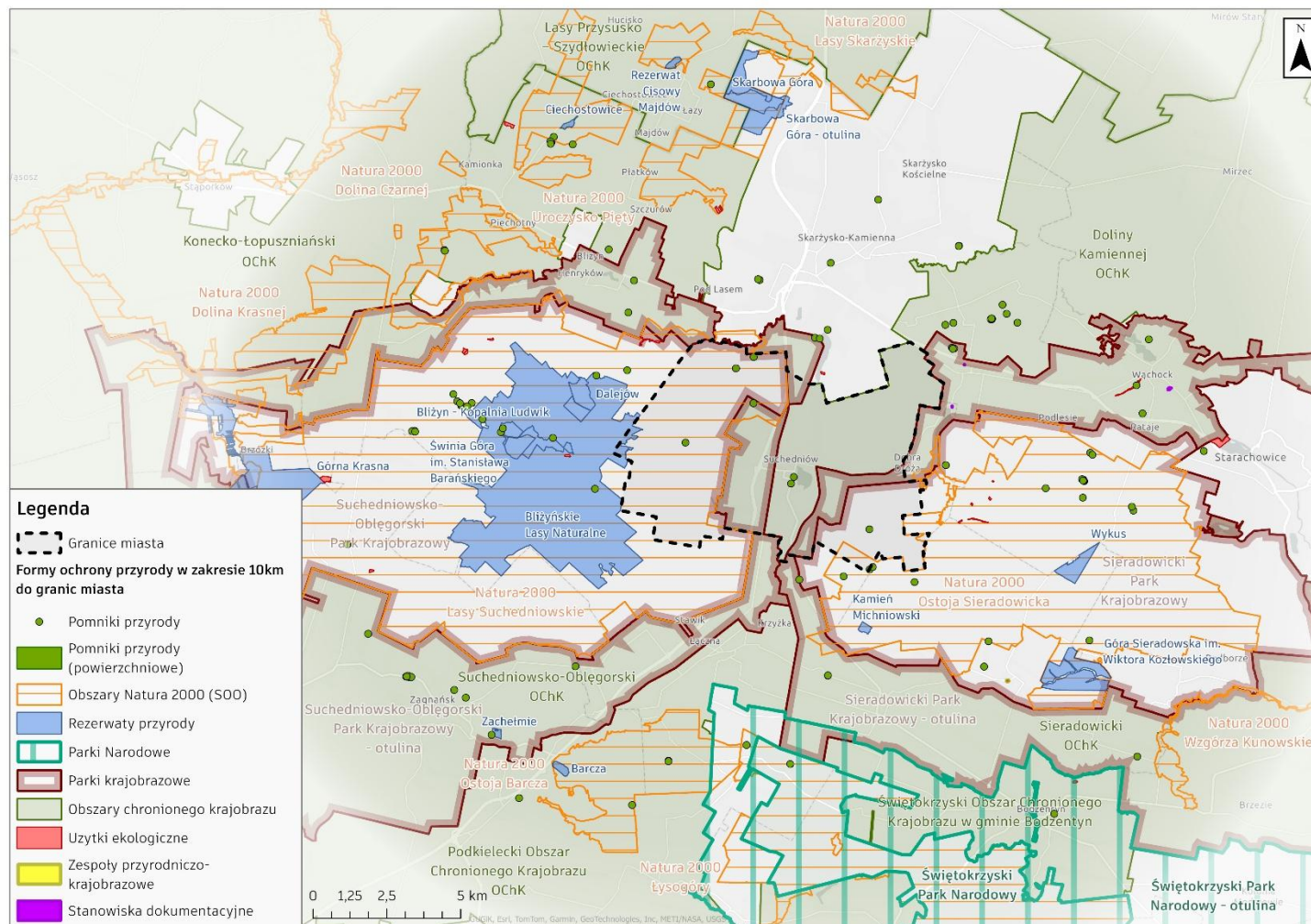
KOD	DZIAŁANIE	OPIS	ZASTOSOWANIE	WYTYCZNE
P6	Zakazy	Wykorzystywanie zakazów dot. terenów szczególnego zagrożenia powodzią, wprowadzanie zapisów w studiach i planach zagospodarowania przestrzennego, planach form ochrony przyrody itp. [Pełne wykorzystanie potencjału działania wymaga zmian legislacyjnych]	W celu zablokowania potencjalnych działań niweczających skuteczność renaturyzacji, lub generujących konieczność renaturyzacji w miejscach w których takiej konieczności obecnie nie ma.	Nie wymaga
P7	Informacja	Edukacja i informowanie o celu i metodach renaturyzacji oraz o potencjalnych korzyściach z niej. W tym tablice informacyjne w terenie, wyjaśniające zastosowane środki.	W celu poprawy świadomości społecznej.	Nie wymaga
* działania pomocnicze – działania, które samodzielnie nie stanowią renaturyzacji, ale są niezbędne do jej wykonania lub do zagwarantowania warunków jej funkcjonowania ** we wszystkich przypadkach, jeśli naruszane byłyby zakazy obowiązujące w stos. do gat. chronionych, konieczne dodatkowo odrębne zezwolenie RDOŚ na odstępstwo lub zezwolenie w warunkach wydanych na podst. Art. 118a ust. ochr. przyr.				

5. Formy Ochrony Przyrody

W obszarze Miasta Suchedniów i w buforze 10 km od jego granic znajduje się w sumie 9 form ochrony przyrody (Rysunek 6):

- Specjalne Obszary Ochrony (9),
- Obszar Chronionego Krajobrazu (7),
- Parki Krajobrazowe (2),
- Parki Narodowe (1),
- Rezerваты przyrody (13),
- Stanowiska dokumentacyjne (3),
- Użytki ekologiczne (18),
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (1),
- Pomniki przyrody (87 – liczba pomników zawierających łącznie 136 obiektów).

W Tabeli 5 przedstawiono zestawienie wyżej wymienionych form ochrony przyrody.

Rysunek 6 Formy Ochrony Przyrody w obszarze Miasta Suchedniów i w buforze 10 km od jego granic (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (<https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>))

Tabela 5 Zestawienie Form Ochrony Przyrody występujących w obszarze Miasta Suchedniów i w buforze 10 km od jego granic (źródło: opracowanie własne na podstawie Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf>)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Specjalne Obszary Ochrony						
Obszar Natura 2000 Dolina Krasnej PLH260001	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260001.H	2021-10-12	2384,10	9152	Przedmiotem ochrony są: Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> , Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośniczników (<i>Ranunculon fluitantis</i>), Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylon</i>), Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>), Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>), Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i> , Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>), Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne, Łęgi	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Krasnej (PLH260001)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe, Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonia-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>), bóbr europejski <i>Castor fiber</i> , czerwociżka nieparek <i>Lycaena dispar</i> , głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> , minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i> , modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i> , nocek duży <i>Myotis myotis</i> , piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> , poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i> , poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i> , przeplatka aurinia <i>Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia</i> , traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)</i> , trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> , wydra <i>Lutra lutra</i> , zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	
Obszar Natura 2000 Łysogóry PLH260002	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260002.H	2022-02-24	8081,27	5814	Przedmiotem ochrony są: Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>asplenion septentrionalis Festucion pallentis</i>), Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), Niżowe i górskie świeże łąki	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łysogóry (PLH260002)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>), Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe, Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>androsacion vandellii</i>, Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania, Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>), Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i>, <i>Galio odorati-Fagenion</i>), Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>), Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roboripetraeae</i>), Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne, Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae, alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe, Wyżynny jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum polonicum</i>), bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>, widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i>, bóbr europejski <i>Castor fiber</i>, czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>, pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (<i>Osmoderma barnabita</i>), poczwarówka zwężona	

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					<i>Vertigo angustior</i> , przeplatka aurinia <i>Euphydryas</i> (<i>Eurodryas</i> , <i>Hypodryas</i>) <i>aurinia</i> , skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i> , traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>), zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i> , zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>	
Obszar Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260010.H	2022-02-15	19120,89	0	Przedmiotem ochrony są: Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>), Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>), Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>), Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>), Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>), Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne, łęgi wierzbowe,	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Suchedniowskie (PLH260010)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe, Wyżynny jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum polonicum</i>), poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i> , ponurek Schneidera <i>Boros schneideri</i> , przeplatka aurinia <i>Euphydryas</i> (<i>Eurodryas</i> , <i>Hypodryas</i>) <i>aurinia</i> , wilk <i>Canis lupus</i> , zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i> , zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>	
Obszar Natura 2000 Lasy Skarżyskie PLH260011	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260011.H	2023-05-27	2388,81	4250	Przedmiotem ochrony są: Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylion</i>), Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>), Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>), Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>), Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne, Łęgi wierzbowe,	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Skarżyskie (PLH260011)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe, Wyżynny jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum polonicum</i>), czerwoczyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> , pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (<i>Osmoderma barnabita</i>), przeplatka aurinia <i>Euphydryas</i> (<i>Eurodryas</i> , <i>Hypodryas</i>) <i>aurinia</i>	
Obszar Natura 2000 Uroczysko Pięty PLH260012	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260012.H	2022-02-19	753,36	5380	Przedmiotem ochrony są: Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> , Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphyilion</i>), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>), łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe, czerwoczyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> , modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i> , przeplatka aurinia <i>Euphydryas</i> (<i>Eurodryas</i> , <i>Hypodryas</i>) <i>aurinia</i>	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczysko Pięty (PLH260012)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260015.H	2018-08-28	5780,60	9580	Przedmiotem ochrony są: Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus, agrostis</i>), Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>, Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>), Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion, Pohlio Callunion, Calluno-Arctostaphylon</i>), Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>), Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>), Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>, Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>), Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe, Wyżyny	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Czarnej (PLH260015)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum polonicum</i>), Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>), bór europejski <i>Castor fiber</i> , czerwńczyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> , głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> , koza <i>Cobitis taenia</i> , kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> , modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i> , mopek <i>Barbastella barbastellus</i> , nocek duży <i>Myotis myotis</i> , piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> , przeplatka aurinia <i>Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia</i> , minogi czarnomorskie <i>Eudontomyzon spp.</i> , różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i> , skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i> , traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)</i> , trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> , wydra <i>Lutra lutra</i> , zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	
Obszar Natura 2000 Ostoja Barcza PLH260025	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260025.H	2022-02-22	1523,48	5507	Przedmiotem ochrony są: Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>), Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>), Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Barcza (PLH260025)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i> , Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>), Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>), Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe, Wyżyny jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum polonicum</i>), czerwoczyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> , głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> , przeplatka aurinia <i>Euphydryas</i> (<i>Eurodryas</i> , <i>Hypodryas</i>) <i>aurinia</i> , skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	
Obszar Natura 2000 Ostoja Sieradowicka PLH260031	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260031.H	2022-06-16	7847,37	0	Przedmiotem ochrony są: Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>), Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>), Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>androsacion vandellii</i> , Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>), Żyzne buczyny	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Sieradowicka (PLH260031)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					(<i>Dentario glandulosae</i> Fagenion, <i>Galio odorati</i> -Fagenion), Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>), Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne, łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe, łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>), Wyżynny jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum polonicum</i>), bór europejski <i>Castor fiber</i> , czerwńczyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> , jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i> , wydra <i>Lutra lutra</i>	
Obszar Natura 2000 Wzgórza Kunowskie PLH260039	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260039.H	2022-06-09	1868,67	9611	Przedmiotem ochrony są: Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus</i> , <i>agrostis</i>), Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> , Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>), Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>),	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wzgórza Kunowskie (PLH260039)

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>), Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>), Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>), Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe, Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>), brzanka <i>Barbus meridionalis</i> , czerwonończyk fioletek <i>Lycaena helle</i> , czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> , minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> , minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i> , modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i> , trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	
Obszary Chronionego Krajobrazu						
Suchedniowsko-Oblęgorski	PL.ZIPOP.1393.OCHK.125	2001-11-03	27514,00	0	Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu stanowi otulinę Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego, obejmując tereny rolnicze gęsto zaludnione oraz obszary leśne. Na terenie Obszaru znajduje się rezerwat geologiczno-	Rozporządzenie Nr 335/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 17 października 2001 r. w sprawie utworzenia na terenach otulin parków krajobrazowych obszarów chronionego krajobrazu

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					archeologiczny "Kręgi Kamienne". Jest on cennym stanowiskiem archeologicznym. Ochroną objęto także pojedyncze obiekty przyrody żywej i nieożywionej- 20 pomników przyrody, 3 użytki ekologiczne, 1 stanowisko dokumentacyjne i 1 zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Na terenie Obszaru znajdują się liczne zabytki kultury materialnej-sakralnej i świeckiej. Unikalne w skali ogólnokrajowej znaczenie naukowe, kulturowe i krajoznawcze mają obiekty dawnego przemysłu i techniki Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.	
Sieradowicki	PL.ZIPOP.1393.OCHK.127	2001-11-03	15893,00	0	Obszar Chronionego Krajobrazu stanowiący otulinę to głównie tereny rolnicze i zurbanizowane. Wśród gruntów rolniczych przeważają użytki rolne, które stanowią 79% powierzchni. Lasy zajmują tylko 10,5% obszaru otuliny. Tereny leśne charakteryzują się jednak znacznym zróżnicowaniem siedlisk, składu gatunkowego drzewostanów oraz ich struktury wiekowej. Osobliwości przyrody żywej chronione są w formie pomników przyrody-utworzono tu 11 tego rodzaju obiektów (gatunkowo są to: lipy, modrzewie i dęby). Obok pomników	Rozporządzenie Nr 335/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 17 października 2001 r. w sprawie utworzenia na terenach otulin parków krajobrazowych obszarów chronionego krajobrazu

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					przyrody ożywionej ustanowiono tu także inne formy ochrony przyrody, którymi są: pomniki przyrody nieożywionej (3), użytki ekologiczne (2) i stanowiska dokumentacyjne (4). Na całym obszarze otuliny spotyka się wiele zabytkowych obiektów świadczących o wielkim bogactwie dziedzictwa kulturowego, od czasów prehistorycznych poczynając aż po dzień dzisiejszy. Dolina Bodzentyńska to obszar występowania licznych stanowisk archeologicznych związanych głównie z działalnością starożytnego świętokrzyskiego okręgu górnictwa i dymarkowego hutnictwa żelaza, traktowanego na okres wpływów rzymskich (od I w. p.n.e. do IV w. n.e.). W późniejszym okresie na terenach tych w oparciu o tradycje hutnictwa dymarkowego rozwinął się przemysł metalurgiczny okręgu staropolskiego. Zabytkowe obiekty staropolskiego hutnictwa zachowały się m. in. w Parszowie, Michałowie, Starachowicach i Wąchocku. Czasów średniowiecza sięgają zabytkowe układy urbanistyczne Wąchocka z najcenniejszym w regionie zabytkiem budownictwa romańsko-wotyckiego klasy międzynarodowej, XII wiecznym	

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					Zespołem Klasztorным Opactwa Cystersów. Zabytkowe obiekty świeckie reprezentują ruiny zamku Biskupów Krakowskich z XIV w., cały układ architektoniczny oraz fragmenty murów miejskich Bodzentyna.	
Doliny Kamiennej	PL.ZIPOP.1393.OCHK.133	1995-11-21	72634,00	0	Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Kamiennej tereny rozciągające się wzdłuż doliny rzeki Kamiennej i jednego z jej prawobrzeżnych dopływów - Kamionki. Zach. części charakterystycznymi cechami zróżnicowanej i urozmaiconej rzeźby terenu są kopulaste pagóry i garby powstałe na wychodniach piaskowcowych i piaskowcowo-mułowcowo-ilastych osadów triasu dolnego (retu) jury dolnej (liasu). W obu tych formacjach występują cienkie pokłady syderytowych rud żelaza, które były przez kilka wieków przedmiotem eksploatacji górniczej i przetwórstwa metalurgicznego lokalizującego się gł. wzdłuż rzeki Kamiennej. Główna ośią krajobrazowa i gospodarczą jest dolina rzeki Kamiennej, często o charakterze malowniczych przełomów przez garby, kuesty i stoliwa skalne (okolice Krynek, Kunowa, Ćmielowa a nade wszystko Bałtowa). Ze względu na występujące rudy żelaza i urodzajne gleby brunatne	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					rozwinęte na lessach opatowskich, dolina Kamiennej i położone wzdłuż niej tereny zostały już bardzo dawno zasiedlone i intensywnie zagospodarowane rolniczo a następnie przemysłowo. Pomimo to zachowało się tutaj bardzo wiele wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, decydujących o atrakcyjności tych terenów i dużym znaczeniu także ekologicznym. Szczególnie atrakcyjna jest tutaj szata roślinna, zróżnicowana i bogata ze względu na bardzo urozmaicone siedliska uwarunkowane zmiennym podłożem skalnym i glebowym, rzeźbą terenu, stosunkami wodnymi, a także silnym wpływem działalności człowieka. Na większości terenów zbudowanych z piaskowcowo-ilastych skał pokrytych piaszczysto-gliniastymi osadami plejstoceniowymi przeważają siedliska oligotroficzne zajęte przez bory mieszane i świeże bory sosnowe tworzące duże kompleksy tzw. Lasów ilżeckich, na pograniczu województw świętokrzyskiego i mazowieckiego. Pomimo iż w większości są to drzewostany pochodzenia antropogenicznego, są interesujące florystycznie z uwagi na	

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					występowanie wielu bardzo rzadkich chronionych roślin (np. wawrzynek główkowaty, wisienka stepowa, zawilec wielokwiatowy, len złocisty, aster gawędka). Te gatunki zachowały się głównie na stromych krawędziach doliny Kamiennej w okolicach Bodzechowa, Bałtowa, wśród fragmentów naturalnych drzewostanów dębowo-lipowych lub naturalnych borów mieszanych. Do najbardziej wartościowych osobliwości florystycznych należą murawy i zarośla kserotermiczne z takimi osobliwościami jak np. stepowa ostnica Jana. Na lessowych glebach Wyżyny Sandomierskiej, na prawym brzegu Kamiennej zachowały się fragmentarycznie żyzne grądowe lasy liściaste z udziałem rzadkich i chronionych gatunków takich roślin jak: tojad dziobaty i tojad mołdawski, pluskwica europejska i dzwonecznik wonny, a także fragmenty świetlistej dąbrowy w okolicach Sudołu, Maksymilianowa i Janika. Dużą wartość przyrodniczą tych zbiorowisk roślinnych podkreślają rezerваты leśne: Modrzewie w Bałtowie i Lisiny Bodzechowskie k. Ostrowca. Na terenie OChK Doliny Kamiennej zgrupowane są	

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					wyjątkowo liczne zabytki kultury klasy europejskiej a nawet światowej. W okolicach Skarżyska położony rezerwat archeologiczny Rydno dokumentuje paleontologiczne kopalnie czerwonych barwników hematytowych, wspomniany rezerwat archeologiczny Krzemionki Opatowskie, niedawno uznane za Narodowy Pomnik Historii-eksponuje udostępnione do zwiedzania turystycznego unikatowe szyby podziemnych neolitycznych kopalni krzemieni i warsztaty produkujące narzędzia ze słynnych krzemieni pasiastych.	
Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu	PL.ZIPOP.1393.OCHK.134	1995-11-21	26484,69	1452	Podkielecki OChK położony jest głównie w granicach zlewni rzeki Lubrzanki oraz częściowo zlewni Kamionki i Bobrzy, pełniąc ważne funkcje łącznikowe pomiędzy ŚPN, a wspomagającymi go parkami krajobrazowymi: Sieradowickim, Suchedniowsko-Oblęgorskim, Cisowsko-Orłowskiem i Chęcińsko-Kieleckim. Pod względem fizycznogeograficznym obszar ten obejmuje część Gór Świętokrzyskich, reprezentowanych przez fragmenty twardzielcowych pasm zbudowanych z krzeminkowych piaskowców i łupków środkowo- i górnokambryjskich (Pasma Masłowskie, część Grzbietu	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					Krajeńskiego) oraz dolnodewońskich (Pasma Klonowskie, fragmenty Pasma Brzechowskiego i Daleszyckiego, Grupa Otracza) rozdzielonych rozległymi dolinami wyerodowanymi w łupkowo-ilastych i szarogłazowych osadach staropaleozoicznych (Dolina Wilkowska) lub dewońsko-karbońskich (Dolina Kielecko-Łagowska). Poprzecznie rozcinające te pasmowe struktury doliny Lubrzanki i Warkocza tworzą malownicze przełomy rzeczne (w Mąchocicach) wykorzystując poprzeczne strefy dyslokacyjne. Szata roślinna jest zróżnicowana, o dużych walorach przyrodniczych. W płn. części obszaru (Pasma Klonowskie) grupują się najcenniejsze, naturalne zbiorowiska mieszanych lasów liściastych, świeże bory sosnowe i bory mieszane z udziałem jodły. Szczególnie zbiorowiska tzw. kwaśnej buczyny sudeckiej (z żywcem dziewięciolistnym) zasługują na objęcie ochroną przez włączenie w granice Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Swoiste dla Gór Świętokrzyskich są borealne świerczyny na torfach zajmujące obniżenia terenu w obrębie Doliny Wilkowskiej. Występują tu bór wilgotny i fragmenty łęgowych lasów jesionowo olszynowych	

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					z licznymi gatunkami rzadkich i chronionych roślin górskich (m.in.. omieg górski, kozłek bżowy, świerżabek owłosiony). Nieprzepuszczalne podłoże skał ilastych sprawia, że w Dolinie Wilkowskiej występują liczne źródła, wysięki i młaki odgrywające szczególną rolę w retencji wód, a w niewielkim stopniu zmeliorowane wilgotne łąki spełniają ważną rolę biotopotwórczą i klimatotwórczą. W pld. części obszaru wysokie walory botaniczne mają również zbiorowiska leśne w Grupie Otracza i w Paśmie Brzechowskim. Są to bory sosnowe i bory mieszane z udziałem jodły. Na terenie POChK istnieje leśny rezerwat przyrody Sufraganiec chroniący dobrze zachowane i typowy fragment boru mieszanego z jodłą, świeżego boru sosnowego, grądu oraz łągo jesionowo-olszowego. W rezerwacie bardzo odsłonięty jest profil osadów dolnego dewonu z wkładką wulkanogenicznych tufitów oraz zachowany fragment lasu jodłowego z gatunkami roślin rzadkich i chronionych.	
Lasy Przysusko – Szydłowieckie	PL.ZIPOP.1393.OCHK.271	1983-06-28	40254,09	6480	Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Przysusko - Szydłowieckie, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o	Uchwała Nr XV/69/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Radomiu z dnia 28 czerwca 1983 r. Zmieniająca uchwałę Nr VI/27/77 w sprawie planu przestrzennego

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Konecko-łopuszniański	PL.ZIPOP.1393.OCHK.344	1995-11-21	98287,00	1242	zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Charakterystycznymi cechami urozmaiconej, pagórkowatej rzeźby są szerokie kopulaste pagóry, garby i stoliwa-rozwinięte na wychodniach piaskowców i piaskowcowo-mułowcowo-ilastych skał wieku dolnojurajskiego (lias), a w części wsch. i pld. obszaru, także wieku dolnotriasowego (ret). Z kompleksami tych skał związane było historyczne już dziś kopalnictwo syderytowo-lionitowych rud żelaza i przemysł metalurgiczny, a współcześnie ważne gospodarczo zbiorniki podziemnych wód pitnych (Konecki i Zagnańsk) zaszeregowane do kategorii chronionych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Zarówno zbocza wzniesień jak i rozdzielające je doliny rzeczne i obniżenia wypełnione są piaszczysto-gliniastymi, lodowcowymi i wodno-lodowcowymi osadami czwartorzędowymi. W dolinach rzek występują holocenijskie namuły i mady, a często także torfowiska. Obszary te stanowią ważny regionalny	zagospodarowania województwa radomskiego do 1990 roku oraz planu społeczno-gospodarczego rozwoju województwa w latach 1976-1980 i kierunków rozwoju do roku 1985 Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					wododziałowy węzeł hydrograficzny, gdzie biorą początek liczne rzeki zasilane przez często występujące tu źródła, młaki i wysięki. Położone są tutaj źródła prawobrzegowych dopływów Pilicy: Czarnej Koneckiej, Czarnej Włoszczowskiej, Nowej Czarnej, Czarnej Taraski i Drzewiczki, a także stąd wypływają Radomka, Kamienna oraz Łośna-lewobrzeżny dopływ Białej Nidy. Na podłożu kwaśnych skał krzemionkowych wykształciły się zwarte kompleksy leśne (Lasy Koneckie, Lasy Radoszyckie) oraz mozaikowe krajobrazy leśno-łąkowe i polne. Są to w większości zbiorowiska roślinne prawidłowo wykształcone o charakterze naturalnym, odznaczające się wielogatunkowymi drzewostanami, w których dominują jodła i sosna z domieszką dębu, świerka, buka i graba. W pół. i pół.-wsch. części OChK przeważają kwaśne i mineralne siedliska borowe, które w zależności od poziomu wód gruntowych porośnięte są przez bory mieszane z jodłą, świeże bory sosnowe, wilgotne bory sosnowe, zbiorowiska mszystego jodłowego i boru bagiennego rozwijające się na terenach płaskich i w zagłębieniach terenu. W półd. części OChK kompleksy	

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					leśne, o podobnym składzie fitocenotycznym, są znacznie bardziej rozczłonkowane i tworzą mozaikę ze zbiorowiskami nieleśnymi, zwłaszcza łąkami, torfowiskami wysokimi i wrzosowiskami. Konecko-Łopuszański OChK jest w skali województwa Kieleckiego szczególnie bogaty w faunę. Wysoka jest zarówno liczebność populacji zwierząt łownych (łoś, jelenia, dzika, sarny, cietrzewia), jak również liczne miejsca lęgowe i ostoje ptactwa w tym takich gatunków rzadkich jak bocian czarny, łabędź niemy. Zabytki kultury materialnej związane są na tym obszarze głównie z tradycjami Staropolskiego Okręgu Przemysłowego i obejmują pozostałości licznych w XIX wieku i do tej pory XX wieku kopaliny rudy żelaza, a nad rzekami nieliczne już zabytki urządzeń hydrotechnicznych i budownictwa przemysłowego związanego z hutnictwem i przetwórstwem żelaza.	
Świętokrzyski Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Bodzentyn	PL.ZIPOP.1393.OCHK.649	2007-12-26	4250,80	5717	Celem ochrony jest zachowanie cennych ekosystemów i krajobrazu gminy Bodzentyn, ochrona wód i mokradeł oraz utrzymanie bioróżnorodności przy jednoczesnym zrównoważonym użytkowaniu terenu.	UCHWAŁA Nr IX/37/2007 RADY MIEJSKIEJ W BODZENTYNIE z dnia 1 października 2007r. w sprawie ustanowienia obszaru chronionego krajobrazu na terenie otuliny Świętokrzyskiego Parku Narodowego w gminie Bodzentyn

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Parki Krajobrazowe						
Suchedniowsko-Obłęgorski Park Krajobrazowy wraz z otuliną	PL.ZIPOP.1393.PK.111	1988-06-10	19895,00	0	Ustala się szczególne cele ochrony Parku: 1) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory, fauny i grzybów; 2) racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin; 3) zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy); 4) zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 5) zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym w szczególności torfowisk; 6) zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej; 7) zachowanie układów i obiektów zabytkowych, w tym pozostałości Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, a także licznych miejsc pamięci narodowej; 8) preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu; 9) zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych; 10) zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych; 11) ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.	Uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach Nr XXVIII/279/88 z dnia 10 czerwca 1988 r.

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Sieradowicki Park Krajobrazowy wraz z otuliną	PL.ZIPOP.1393.PK.94	1988-06-10	12252,00	0	Ustala się szczególne cele ochrony Parku: 1) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory, fauny i grzybów; 2) zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej; 3) racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin; 4) zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy); 5) zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 6) zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 7) zachowanie układów i obiektów zabytkowych, w tym pozostałości Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, a także licznych miejsc pamięci narodowej; 8) preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu; 9) zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych; 10) zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych; 11) ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.	Uchwała Nr XXVIII/279/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach z dnia 10 czerwca 1988 r. w sprawie ustanowienia Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich
Parki Narodowe						

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Świętokrzyski Park Narodowy wraz z otuliną	PL.ZIPOP.1393.PN.6	1950-04-02	7696,04	4560	Celem ochrony jest zachowanie przyrody w stanie naturalnym i ochrona wszystkich elementów środowiska (las, rośliny, zwierzęta, skały, wody) poprzez ograniczenie działalności człowieka i dostosowanie gospodarki do potrzeb ochrony przyrody.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1950 r. w sprawie utworzenia Świętokrzyskiego Parku Narodowego.
Rezerwaty przyrody						
Barcza	PL.ZIPOP.1393.RP.1304	1984-07-01	14,58	8188	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie odsłonięć skał dolnodewońskich na terenie Gór Świętokrzyskich.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 maja 1984 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Ciechostowice	PL.ZIPOP.1393.RP.1308	1953-04-09	7,72	8401	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem modrzewia polskiego, występującego tu w różnych stadiach rozwoju, w skutek czego tworzyły się szczególnie korzystne warunki do badań naukowych.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 19 marca 1953 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Dalejów	PL.ZIPOP.1393.RP.1313	1978-03-01	87,25	1417	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ekosystemu leśnego o cechach naturalnych z wielogatunkowym drzewostanem, wraz z siedliskami rzadkich organizmów saproksylicznych.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 stycznia 1978 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Kamień Michniowski	PL.ZIPOP.1393.RP.1324	1978-11-01	10,59	1677	Celem ochrony jest zachowanie naturalnych wielogatunkowych zbiorowisk leśnych oraz wychodni skał piaskowca triasowego z ciekawą roślinnością naskalną.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 października 1978 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Zachełmie	PL.ZIPOP.1393.RP.1335	2010-11-25	7,94	8229	Celem ochrony jest zachowanie ze względów społecznych, naukowych i dydaktycznych terenu kamieniołomu Zachełmie ze stanowiskiem paleontologicznym najstarszych na świecie tropów czworonogów wraz z formami tektonicznymi, skałami i minerałami.	Zarządzenie Nr 5/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Świnia Góra im. Stanisława Barańskiego	PL.ZIPOP.1393.RP.1370	1953-11-21	50,22	2670	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ekosystemu leśnego o cechach naturalnych, wraz z siedliskami rzadkich organizmów saproksylicznych.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 28 października 1953r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Góra Sieradowska im. Wiktora Kozłowskiego	PL.ZIPOP.1393.RP.1442	1995-08-01	197,36	5217	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnych, wielogatunkowych zbiorowisk leśnych.	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 27 czerwca 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Górna Krasna	PL.ZIPOP.1393.RP.1443	2004-01-28	416,18	9801	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego odcinka rzeki Krasna i fragmentu jej doliny z występującymi cennymi zbiorowiskami roślinnymi oraz chronionymi i rzadkimi gatunkami zwierząt, głównie ptaków.	Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 1/2004 z dnia 8 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Wykus	PL.ZIPOP.1393.RP.1469	1978-11-01	63,58	4376	Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych naturalnego fragmentu lasów świętokrzyskich, w postaci ekosystemów leśnych łęgu i grądu z	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 października 1978 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					całym bogactwem gatunkowym fauny i flory.	
Bliżyn - Kopalnia Ludwik	PL.ZIPOP.1393.RP.1615	2023-01-03	92,37	1328	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie charakterystycznych dla Płaskowyżu Suchedniowskiego, zbliżonych do naturalnych, lasów bukowych oraz borów jodłowych, wraz z gatunkami roślin chronionych, w tym gatunków górskich, występujących na stanowiskach z widocznymi śladami pozyskania rud żelaza.	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 6 grudnia 2022 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Bliżyn - Kopalnia Ludwik"
Bliżyńskie Lasy Naturalne	PL.ZIPOP.1393.RP.1751	2025-06-12	2964,91	0	Celem ochrony w rezerwacie jest odtworzenie w efekcie spontanicznych procesów oraz zachowanie, lasów o cechach naturalnych, głównie dynamicznego kompleksu lasów bukowo-jodłowych oraz innych typów ekosystemów leśnych, z drzewostanami o charakterystycznej dla starych, naturalnych lasów strukturze wiekowej, gatunkowej i przestrzennej, z kształtowaną spontanicznymi procesami naturalną zasobnością w zamierające i martwe drzewa, wraz ze swoistymi dla takich lasów gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, w tym rzadkich, chronionych i stanowiących komponenty reliktovej, puszczańskiej biocenozy.	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Bliżyńskie Lasy Naturalne”

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Skarbowa Góra wraz z otuliną	PL.ZIPOP.1393.RP.1778	2025-12-02	80,01	7099	Celem ochrony rezerwatu jest odtworzenie w efekcie spontanicznych procesów oraz zachowanie, ekosystemów leśnych o cechach naturalnych, głównie dynamicznego kompleksu lasów bukowo-jodłowych, wraz ze swoistą dla takich ekosystemów biocenozą.	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 13 listopada 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Skarbowa Góra”
Rezerwat Cisowy Majdów	PL.ZIPOP.1393.RP.21	1953-09-20	9,25	9237	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska cisa, gatunku ustępującego obecnie z naszych lasów, a stanowiącego niegdyś ich stały element składowy.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1953 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Stanowiska dokumentacyjne						
Odsłonięcie geologiczne - skałka piaskowców triasowych	PL.ZIPOP.1393.SD.12	1996-01-14	formacja geologiczna	934	Celem jest ochrona ważnego pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych.	Rozporządzenie Nr 18/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne
Odsłonięcie geologiczne - naturalna wychodnia szarych drobnopiaszczystych piaskowców triasowych	PL.ZIPOP.1393.SD.13	1996-01-14	formacja geologiczna	412	Celem jest ochrona ważnego pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych.	Rozporządzenie Nr 18/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne
Odsłonięcie geologiczne -	PL.ZIPOP.1393.SD.14	1996-01-14	formacja geologiczna	7597	Celem jest ochrona ważnego pod względem naukowym i dydaktycznym,	Rozporządzenie Nr 18/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
nieczynny kamieniołom czerwonych piaskowców dolnotriasowych					miejsca występowania formacji geologicznych, nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.	sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne
Użytki ekologiczne						
Zespół parkowy - zadrzewienie powierzchniowe	PL.ZIPOP.1393.UE.2604023.1004	1994-12-22	0,34	4668	kępa drzew i krzewów	Uchwała Nr VI/29/94 Rady Gminy w Bodzentynie z dnia 22 grudnia 1994 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny
-	PL.ZIPOP.1393.UE.2604023.1007	1994-04-08	0,98	8758	naturalny zbiornik wodny	Uchwała Nr il/12/94 Rady Gminy w Bodzentynie z dnia 08.04.1994r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny
-	PL.ZIPOP.1393.UE.2604192.23	1997-01-15	1,08	8591	bagno	Rozporządzenie Nr 19/96 Wojewody Kieleckiego z dnia 30 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
Dolina Potoku Łzy	PL.ZIPOP.1393.UE.2610011.1024	2024-05-11	0,82	307	Szczególnym celem ochrony użytku ekologicznego jest ochrona cennych siedlisk oraz zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, ochrony stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz zachowanie, bądź poprawa aktualnych stosunków wodnych, niedopuszczanie do osuszenia, czy nieprawidłowego zagospodarowania terenu, mających duże znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej na tym terenie.	UCHWAŁA NR LXXIX/630/2024 RADY MIASTA SKARŻYSKA-KAMIENNEJ z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego o nazwie „Dolina Potoku Łzy”

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Bagno śródlęsne	PL.ZIPOP.1393.UE.2610022.1008	1999-07-06	3,33	9502	bagno	Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 19/99 z dn. 15.06.1999r
Bagno	PL.ZIPOP.1393.UE.2610022.13	1996-01-14	2,52	5969	bagno	Rozporządzenie Nr 16/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
Bagno	PL.ZIPOP.1393.UE.2610022.14	1996-01-14	3,52	868	bagno	Rozporządzenie Nr 16/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
Bagno	PL.ZIPOP.1393.UE.2610022.15	1996-01-14	1,07	1436	bagno	Rozporządzenie Nr 16/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
Bagno	PL.ZIPOP.1393.UE.2610022.16	1996-01-14	0,86	5510	bagno	Rozporządzenie Nr 16/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
-	PL.ZIPOP.1393.UE.2610022.26	1997-10-24	5,55	9577	płaty nieużytkowanej roślinności	Uchwała Nr XXII/186/97 Rady Gminy w Bliżynie z dnia 24 października 1997 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny
Bagno śródlęsne	PL.ZIPOP.1393.UE.2610022.41	1999-07-06	2,65	4267	bagno	Rozporządzenie Nr 19/99 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 15 czerwca 1999r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
Użytek ekologiczny im. Bolesława Kazimierza Stanisława Papi	PL.ZIPOP.1393.UE.2611011.25	1997-09-30	12,60	9239	użytek ekologiczny na zbiorniku wodnym Pasterniak	Rozporządzenie Nr 14/97 Wojewody Kieleckiego z dnia 5 września 1997 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny
Rocław	PL.ZIPOP.1393.UE.2611053.1	1994-05-24	4,50	5825	Skarpa, wąwóz lessowy	Uchwała Nr XXXVIII/240/94 Rady Miasta i Gminy z dnia 24 maja 1994 roku w sprawie uznania za użytek ekologiczny

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
-	PL.ZIPOP.1393.UE.2611053.10	1996-01-14	0,32	1559	bagno	Rozporządzenie Nr 16/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
-	PL.ZIPOP.1393.UE.2611053.11	1996-01-14	1,57	1390	bagno	Rozporządzenie Nr 16/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
-	PL.ZIPOP.1393.UE.2611053.12	1996-01-14	0,52	1043	bagno	Rozporządzenie Nr 16/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
-	PL.ZIPOP.1393.UE.2611053.8	1996-01-14	0,20	2221	bagno	Rozporządzenie Nr 16/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
-	PL.ZIPOP.1393.UE.2611053.9	1996-01-14	0,57	2115	bagno	Rozporządzenie Nr 16/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowy						
	PL.ZIPOP.1393.ZPK.162	1999-07-20	0,34	4668	Celem jest ochrona fragmentu krajobrazu naturalnego i kulturowego ze względu na walory widokowe i estetyczne.	Rozporządzenie Nr 20/99 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23 czerwca 1999 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy.
Pomniki przyrody						
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604023.535	2000-12-15	jednoobiektowy	9633	Odsłonięcie geologiczne środkowo-dewońskich wapieni	Uchwała Nr IX/38/2000 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody nieożywionej
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.159	1987-10-02	jednoobiektowy	7103	skałka	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
Skałki Klonowskie	PL.ZIPOP.1393.PP.2610032.21	1954-10-28	jednoobiektowy	6829	skałka	Orzeczenie Prezydium Rady Narodowej Nr 75 z 28.10.1954 r.

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Antek	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.537	2001-06-19	jednoobiektowy	5021	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 205/2001 z dn. 29.05.2001 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604023.70	1987-10-02	jednoobiektowy	3864	głaz narzutowy	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.709	1954-10-28	jednoobiektowy	0	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Orzeczenie Nr 73 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach z dnia 28 października 1954 r. o uznaniu za pomnik przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610032.193	1992-01-15	jednoobiektowy	973	Cis pospolity - <i>Taxus baccata</i>	Rozporządzenie Nr 5/91 Wojewody Kieleckiego z dn. 4.12.1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.167	1987-10-02	jednoobiektowy	8572	skałka	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
Samson	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.263	1997-01-15	jednoobiektowy	9519	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 18/96 z dn. 30.12.1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.66	1987-10-02	jednoobiektowy	4284	skałka	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610032.657	2011-08-12	jednoobiektowy	6333	Jodła pospolita (Jodła biała) - <i>abies alba</i>	Uchwała Nr VIII/70/2011 Rady Gminy łączna z dn. 24.06.2011 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.1430053.2952	2008-11-29	jednoobiektowy	8622	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Rozporządzenie Nr 67 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24.10.2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu sztybońskiego

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604023.195	1992-01-15	wieloobiektowy	3737	Grupa 2 drzew gatunku: Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	Rozporządzenie Nr 5/91 Wojewody Kieleckiego z dn. 4.12.1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604023.204	1993-09-08	jednoobiektowy	9591	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 8/93 z dn. 12.08.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604023.229	1995-01-19	jednoobiektowy	65	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - <i>Pinus sylvestris</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
Burzący Stok	PL.ZIPOP.1393.PP.2604023.247	1996-01-14	jednoobiektowy	406	źródło	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 14/95 z dn. 18.12.1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604023.43	1986-12-24	jednoobiektowy	9371	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	Zarządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 26/86 z dn. 24.12.1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604023.6037	2019-06-22	jednoobiektowy	3737	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	Uchwała nr XII/91/2019 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie pomników przyrody ożywionej położonych na terenie Gminy Bodzentyn oraz ustanowienia pomnika przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604023.6043	2019-11-27	jednoobiektowy	3252	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała nr XIX/145/2019 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 30 października 2019 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
Bartek	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.1	1954-02-25	jednoobiektowy	9107	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Orzeczenie Nr 1 z dnia 2 grudnia 1952 r. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.168	1987-10-02	jednoobiektowy	9844	Grupa starych wyrobisk	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
Aleja przydrożna	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.19	1954-10-28	wieloobiektowy	9175	Aleja drzew: Klon pospolity (<i>Acer platanoides</i>) szt. 9, Klon jawor (<i>Acer</i>	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach Nr 72 o uznaniu za

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
					pseudoplatanus) – szt. 3, Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) – szt. 9, Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>) – szt. 2, Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>) – szt. 1	pomnik przyrody z dnia 28 października 1954
Daniel	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.209	1993-09-08	jednoobiektowy	8222	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 8/93 z dn. 12.08.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
Szczepko i Tońcio	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.264	1998-02-18	wieloobiektowy	9323	Grupa 2 drzew gatunku: Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	Uchwała Nr 75/97 Rady Gminy w Zagnańsku z dn. 14.10.1997 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
Kajetan	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.6092	2020-12-26	jednoobiektowy	8974	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	UCHWAŁA NR 91/VIII/2020 RADY GMINY ZAGNAŃSK z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
Wielki	PL.ZIPOP.1393.PP.2604192.6118	2022-02-23	jednoobiektowy	8287	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała nr 8/VIII/2022 Rady Gminy Zagnańsk z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
Skalka Rejowska	PL.ZIPOP.1393.PP.2610011.142	1987-10-02	jednoobiektowy	1600	skalka	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610011.171	1989-02-10	wieloobiektowy	3655	Grupa 3 drzew gatunku: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Zarządzenie Nr 8/89 Wojewody Kieleckiego z dn. 26.01.1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610011.172	1989-03-10	wieloobiektowy	2276	Grupa 2 drzew gatunku: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Zarządzenie Nr 3/89 Wojewody Kieleckiego z dn. 26.01.1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610011.174	1989-03-10	jednoobiektowy	1091	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Zarządzenie Nr 3/89 Wojewody Kieleckiego z dn. 26.01.1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610011.179	1989-03-10	jednoobiektowy	1225	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>acer platanoides</i>	Zarządzenie Nr 3/89 Wojewody Kieleckiego z dn. 26.01.1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610011.180	1989-04-30	jednoobiektowy	4945	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Zarządzenie Nr 18/89 Wojewody Kieleckiego z dn. 15.04.1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610011.213	1994-02-18	jednoobiektowy	3369	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 13/93 z 30.12.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.2	1954-02-25	jednoobiektowy	5755	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, Wydział Rolnictwa i Leśnictwa w Kielcach z 5.02.1954 r. o uznaniu tworów przyrody za pomniki przyrod
Na Stawidłach	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.20	1955-09-15	jednoobiektowy	6840	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej nr 74 w Kielcach z 28.10.1954 r. o uznaniu tworów przyrody za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.221	1995-01-19	jednoobiektowy	5062	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.222	1995-01-19	jednoobiektowy	5554	Modrzew polski - <i>Larix decidua subsp. polonica</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.223	1995-01-19	jednoobiektowy	5388	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.224	1995-01-19	jednoobiektowy	5444	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.225	1995-01-19	jednoobiektowy	4562	Klon jawor (Jawor) - <i>acer pseudoplatanus</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.226	1995-01-19	jednoobiektowy	3851	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.227	1995-01-19	jednoobiektowy	2093	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.23	2011-12-22	wieloobiektowy	8333	Grupa 4 drzew gatunku: Modrzew polski - <i>Larix decidua subsp. polonica</i>	Uchwała Rady Gminy Bliżyn nr XIII/66/2011 z dn. 27.10.2011 r.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.49	1986-12-24	jednoobiektowy	5177	Jodła pospolita (Jodła biała) - <i>abies alba</i>	Zarządzenie Nr 26/86 Wojewody Kieleckiego z dn. 24.12.1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
Brama Piekielna	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.5	1954-02-25	jednoobiektowy	1991	skałka	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej nr 10 w Kielcach z 02.12.1953 r. o uznaniu tworów przyrody za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.603	2006-06-17	jednoobiektowy	2927	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 8/2006 z 29.05.2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.604	2006-06-17	jednoobiektowy	2380	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 8/2006 z 29.05.2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
Dęby przy źródliku	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.6074	2020-12-22	wieloobiektowy	8660	Grupa 2 drzew gatunku: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	UCHWAŁA NR XX/152/2020 RADY GMINY BLIŻYN z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
Dęby na Okolcu	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.6075	2020-12-22	wieloobiektowy	6737	Grupa 4 drzew gatunku: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	UCHWAŁA NR XX/152/2020 RADY GMINY BLIŻYN z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Modrzew Janeczek	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.6076	2020-12-22	jednoobiektowy	3812	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	UCHWAŁA NR XX/152/2020 RADY GMINY BŁIŻYN z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
Modrzew Platerów	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.6077	2020-12-22	jednoobiektowy	7889	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	UCHWAŁA NR XX/152/2020 RADY GMINY BŁIŻYN z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610022.67	1987-10-02	jednoobiektowy	1253	skałka	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610032.60	1986-12-24	wieloobiektowy	7303	Grupa 2 drzew gatunku: Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	Zarządzenie Nr 26/86 Wojewody Kieleckiego z dn. 24.12.1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610042.153	1987-10-02	jednoobiektowy	3031	skałka	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
Błoki skalne	PL.ZIPOP.1393.PP.2610042.154	1987-10-02	wieloobiektowy	2999	skałka	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
Skałki	PL.ZIPOP.1393.PP.2610042.155	1987-10-02	wieloobiektowy	3163	głaz narzutowy	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610042.173	1989-02-10	jednoobiektowy	1153	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Zarządzenie Nr 3/89 Wojewody Kieleckiego z dn. 26.01.1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610042.177	1989-02-10	jednoobiektowy	1360	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Zarządzenie Nr 3/89 Wojewody Kieleckiego z dn. 26.01.1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
Partyzant	PL.ZIPOP.1393.PP.2610042.651	2009-12-01	jednoobiektowy	2439	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała Nr XXXVI/187/2009 Rady Gminy w Skarżysku Kościelnym z dn. 30.09.2009 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Cysters	PL.ZIPOP.1393.PP.2610042.652	2009-12-01	jednoobiektowy	2471	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała Nr XXXVI/187/2009 Rady Gminy w Skarżysku Kościelnym z dn. 30.09.2009 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
Boruta	PL.ZIPOP.1393.PP.2610042.653	2009-12-01	jednoobiektowy	2486	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała Nr XXXVI/187/2009 Rady Gminy w Skarżysku Kościelnym z dn. 30.09.2009 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
Gwarek	PL.ZIPOP.1393.PP.2610042.654	2009-12-01	jednoobiektowy	2473	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała Nr XXXVI/187/2009 Rady Gminy w Skarżysku Kościelnym z dn. 30.09.2009 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.15	1954-01-05	jednoobiektowy	0	Modrzew polski - <i>Larix decidua subsp. polonica</i>	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 49 z dn. 05.01.1954 r. (Dz. Urz.WRN.)
Obrozik	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.16	1954-01-05	jednoobiektowy	0	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 50 z dn. 05.01.1954 r.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.17	1954-01-05	jednoobiektowy	708	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 51 z dn. 05.01.1954 r.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.228	1995-01-19	jednoobiektowy	0	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.230	1995-01-19	jednoobiektowy	17	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - <i>Pinus sylvestris</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.231	1995-01-19	jednoobiektowy	0	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 17/94 z dn. 30.12.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.524	2000-06-10	jednoobiektowy	0	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 87/2000 o z dn. 25.05.2000 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
Gienek	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.6110	2021-07-16	jednoobiektowy	528	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała Nr 233/XXXII/2021 Rady Miejskiej w Suchedniowie z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
Stefan	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.6111	2021-07-16	jednoobiektowy	0	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	Uchwała Nr 233/XXXII/2021 Rady Miejskiej w Suchedniowie z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
Jan	PL.ZIPOP.1393.PP.2610053.6112	2021-07-16	jednoobiektowy	0	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	Uchwała Nr 233/XXXII/2021 Rady Miejskiej w Suchedniowie z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
Wieńczysław	PL.ZIPOP.1393.PP.2611011.6183	2021-07-15	jednoobiektowy	9075	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	UCHWAŁA NR VII/11/2021 RADY MIEJSKIEJ W STARACHOWICACH z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
Dąb Zbyszko	PL.ZIPOP.1393.PP.2611042.6079	2020-11-18	jednoobiektowy	6069	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała Nr XXI/212/202020 Rady Gminy w Pawłowie z dnia 27 października 2020r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody „Dąb Zbyszko”
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.156	1987-10-02	wieloobiektowy	5269	Dwanaście niedużych naturalnych piaskowcowych form skalnych w formie występów, niewielkich progów i kazałnic skalnych, najczęściej z wyraźnymi okapami i tworzącymi się pod nimi niszami	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.157	1987-10-02	jednoobiektowy	5293	skałka	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.158	1987-10-02	jednoobiektowy	6533	inne	Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

Nazwa FOP	Kod	Data utworzenia w Polsce	Powierzchnia [ha]/typ	Odległość od miasta [m]	Cele ochrony/przedmiot ochrony	Akt prawny o utworzeniu
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.178	1989-02-10	wieloobiektowy	878	Grupa 2 drzew gatunku: Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> 2 szt., Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> 2 szt.	Zarządzenie Nr 3/89 Wojewody Kieleckiego z dn. 26.01.1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.51	1986-12-24	jednoobiektowy	6914	Sosna - <i>Pinus sp.</i>	Zarządzenie Nr 26/86 Wojewody Kieleckiego z dn. 24.12.1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.52	1986-12-24	jednoobiektowy	6811	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	Zarządzenie Nr 26/86 Wojewody Kieleckiego z dn. 24.12.1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.560	2004-12-30	jednoobiektowy	4024	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała Nr XXIII/150/2004 Rady Miejskiej w Wąchocku z dn. 24.08.2004 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
Samson	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.6042	2019-11-29	jednoobiektowy	842	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała Nr XIII/84/2019 Rady Miejskiej w Wąchocku z dnia 30 października 2019 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
Jurek	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.6132	2022-10-26	jednoobiektowy	5326	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała nr XLIX/275/2022 Rady Miejskiej w Wąchocku z dnia 29 września 2022 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
Maciek	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.6133	2022-10-26	jednoobiektowy	5419	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Uchwała nr XLIX/275/2022 Rady Miejskiej w Wąchocku z dnia 29 września 2022 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
-	PL.ZIPOP.1393.PP.2611053.658	2011-08-05	jednoobiektowy	6948	źródło	Uchwała Nr IX/42/2011 Rady Miejskiej w Wąchocku z dn. 27.05.2011 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

6. Spis tabel

Tabela 1 Stan wód na terenie zlewni JCWP, w których zlokalizowany jest Suchedniów (źródło: opracowanie własne, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe).....	3
Tabela 2 Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie JCWP Kamienna do Żarnówki PLRW20000323435 (źródło: opracowanie własne, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe).....	3
Tabela 3 Zestawienie zlewni JCWP rzecznych w Suchedniowie wraz z oceną renaturyzacji (źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych)	11
Tabela 4 Katalog potencjalnych działań renaturyzacyjnych mających zastosowanie dla cieków – kolorem wyróżniono działania renaturyzacyjne dla JCWP rzeki Kamienna do Żarnówki (źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych oraz Załącznika nr 9 Katalog działań renaturyzacyjnych – rozszerzony do KPRW)	11
Tabela 5 Zestawienie Form Ochrony Przyrody występujących w obszarze Miasta Suchedniów i w buforze 10 km od jego granic (źródło: opracowanie własne na podstawie Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf)	26

7. Spis rysunków

Rysunek 1 Jednolite Części Wód Powierzchniowych w granicach obszaru Miasta Suchedniów (źródło: opracowanie własne na podstawie PGW Wody Polskie z bazy IlaPGW)	4
Rysunek 2 Wody podziemne w granicach obszaru Miasta Suchedniów (źródło: opracowanie własne na podstawie PGW Wody Polskie z bazy IlaPGW).....	6
Rysunek 3 Procentowy udział wybranych klas pokrycia terenu w powierzchni zlewni rzeki Kamienna do Żarnówki (źródło: opracowanie własne, BDOT10k GUGIK).....	7
Rysunek 4 Zagospodarowanie przestrzenne w zlewniach JCWP Suchedniowa (źródło: opracowanie własne, BDOT10k GUGIK)	8
Rysunek 5 Ocena cieków pod kątem potrzeby prac renaturyzacyjnych (źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych)	10
Rysunek 6 Formy Ochrony Przyrody w obszarze Miasta Suchedniów i w buforze 10 km od jego granic (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych))	25